

Transcriptie door dhr. K.C. Numan

Regionaal Archief Alkmaar

Archief van de gemeente Schagen, , NL-AmrRAA-63.1.1.001

Inventarisnummer 15

Keurboek van schout en schepenen, Schagen

1639 – 1688

Register van de keuren

Nrs		Folijis
i	Aengaende de rechtsvordering met het geene daer aen dependeert	i
6	Van Schepenen appointementen te voldoen	3
7 ^½	Vande vejlinge ende vejlders	ad idem
10	Van in eenig boelhuijsen geene rebellie te mogen bedrijven	4
11 ^½	Van op geene droncke coopmanschappen recht gedachte/gedaen werden	4
12	Van boffen ende dat daer aen dependeert	5
13	Vande koope van eenige onroerende goederen binnen ses weecken te moeten doen aenteijcken	
14	Verbot vande weddinge jegens de welstant van 't lant	
16	Minderjarige niet te mogen tappen en borgen dan tot ij <u>gulden</u>	
18	Keure belangende de backers	
23	Belangende de rogh niet ongewant ter molen te brenghen	
24	Vande maten ende gewichten en kannen etc.	
27	Vande swaerten vande coppen boter	

- 28 Van 't vuijlnis uijt te brengen ende
tgun daer aen dependeert
- 32 Van geen mist te mogen leggen
opte gemene wegen
- 33 Van het vlaswerck ende 'tgun daer
aen dependeert
- 34 Van 't beluijen ende begraven der
dooden
- 35 Vande nachtwaecken te geven ende
'tgun daer aen dependeert
- 36 Van niet te mogen gaen binnen de
poorten van sijne Wel Eedele
- 37 Van geen moetwille inde kercke
te mogen bedrijven ofte opten
kerckhove
- 43 Van geen burgers te mogen nae-
roepen
- 44 Van geen moetwillicheijt te doen aende
schoolen ofte eenige andere huijsen
- 46 Van het glasen smijten
- 47 Van de bruijdegums, ofte bruijts niet te
mogen schencken
- 48 Van twercken op sondagen, ende beedagen (?)
ende voorsetten vande kramers
- 49 Van t' beslapen
- 50 Van niet te mogen singen op Nieuwe
Jaersdach ofte Drie Coningen

- 51 Van geene swane te kneppelen ofte papegaijen te laten schieten
- 53 Van met geen sneeballen te werpen ofte mette cloot te schieten
- 54 Vande straten alle saterdagh te reijnigen
- 55 Van geene arme vreemde persoonen te mogen in comen nochte aen deselve eenige huijsen te mogen verhuijren
- 56 Van 't poorterschap te moeten aengeven
- 57 Van voor, ende naer heijnnen
- 58 Van 't warmen van de teer
- 59 Van het hecken langhs den heereweg
- 60 Van het uijtvoeren van de misch
- 61 Van het ongeregelt rijden langs de straten
- 62 Van het houden van de honden
- 63 Van het schutten van de beesten ende dat daeraen dependeert
- 68 Van het houden van de gansen
- 69 Van geen fundamenten van huijsen ofte heijningen te mogen maecken langs de heerewegen
- 70 Van het visschen binnen Schagen
- 71 Van geen kanten te haaken
- 72 Van verhael op droochsloot
- 73 Van geene pompen open te setten, nochte cadijcken door te delven
- 74 Van geene hecken op de cadijcken te mogen opensetten, noch stucken te breecken

- 75 Van geene doode krenge int water te
mogen werpen
- 76 Vande messem^{fs}
- 77 Van de cramers, opde kermissen comende
- 79 Van het onbehoorlijck vuijr stoocken
- 80 Vande backers geen houtsagels te mogen
gebruijcken
- 81 Vande straeten
- 39 Geen vuijlicheijt te mogen doen opde banck
bijt Kalff

A

Actie te rolleeren voor 't spannen van
de vierschaer Fol. 2
Appointementvan schepenen binnen
14 dagen te voldoen. fol. 5

B

	fol
Beurte te houden soo sij op de rol staen	2
De saecke geschicktelijck kort en sonder schelden voor te stellen	3
Sich te reguleeren in rechtsvorderinge nae de ordonnantie van de heren staten	5
Taelluijden moeten haer eedt doen	4
Boelhuijs houden met den secretaris en Schepen. keuren 9 fol	6
Int boelhuijs geen tumult aenrechten	6
Int boelhuijs niemant als de geswooren veijlder mogen gebruijcken	6
Boffen van coopmanschap	8
Boffen moet geschieden sonder sinister- heijt en met bekentmakinge van partij	8
van wat goed: en coopmanschap men niet mach boffen	9
Backers mogen geen vrouwspersoon over het deeg laten gaan	11
Backers geen deur vaster als op de klinck	12
roggenbroden moeten wegen 12 pont	12
Backers hun merck opt brood setten	13
Backers haer wit en taruwbroot nae gesette gewichte	13
het Broot te allen tijde mach wegen	14
Broot niet hooger verkoopen als de settinge	14
Broot niet in te halen om en opslagh	14
Backers noch kramers geen rogh onge- want ter meulen	15
Beluijden der dooden geschicktelijck	24
Beluijden en begraven op sondagh verboden	23
kinderen beneden 12 jaren met de kleijne klock	23
Binnen de poorten en huijsen van de Heer van Schagen sonder consent niet te komen	24
Breggh bij 't Calf niet tollen noch vis te maken	26
Bruijdegom en bruijt van trouwen niet schencken	30
Bruijdegom etc. gespelen niet nae roepen	30
Deselve niet beletten bewerpen en naesmacken	30

folio 1

1. Ordonnantie ende keuren
2. opt stuck van Justitie ende
3. politische reegeringhe binnen
4. Schagen gemaect bij Schout
5. ende Schepenen over desen
6. loopende jare 1639

7. Alsoo d'experentie* leert dat alhoewel inde voorgaen-
8. de jaren verscheidene keuren ende ordonnantien geor-
9. dineert*, gestatueert* ende oock gepubliceert sijn, soo
10. wel opt stuck vande justitie, als oock mede op de poli-
11. tische reegeringhe binnen Schage, dies niet tegenstaende
12. verscheidjen abusen* ende andere inconvenientien* te
13. niet sijn incruijpende sulckx, dat de noot is vereijtschende
14. t'selve te provenieren* ende daerinne te versien, met
15. publiceren confirmeren ende onderhouden van alle
16. alsulcke keuren ende ordonnantien als daer toe dienstelijck
17. sijn, soo hebben Schout ende Schepenen binnen Schagen
18. op alle ende een jegelijck point gekeurt, geordonneert
19. ende gestatueert, keuren ordonneren ende statueren
20. t'gunt volghet

*ondervinding

*opgesteld; *vastgesteld

*vreemde aangelegenheden

*bezwaren, ongemakken

*voor(t)komen

21. No. 1

22. *De cijns* sullen hare acte laten rolleren voor spannen vande vierschaer*

*belasting

23. Eerst belangende de rechtsvorderingen is gekeurt

folio 2

24. ende geordonneert, dat alle diegeene die actie hebben
25. te justitueren* voorde vierschare van Schagen gehouden
26. sullen sijn d'selve hare acte te laten rolleren* bijden
27. secretaris ende sullen d'selve doen goets tijts eer t'recht
28. aengevangen wort, immers tenminsten swinters voor
29. negen ende des sommers voor acht uren, ende sullen die
30. geene die hare actie niet hebben laten teijckenen dien
31. rechtdagh versteecken wesen van haer recht, ten ware
32. hunluijden bij Schout ende Schepenen sulckx wierde
33. toegelaten.

* voor het gerecht brengen

*op de rol te zetten, inschrijven

34. *de buerte* te houden soo die op de rolle staen*

*beurt

35. Ende salmen in het incomen vanden stadhuijse
36. ende voorts inden rechtcamer onderhouden de gebuerte*
37. soo die op de rolle komen ende geteijckent staen
38. welverstaende soo wanneer die geene die sijn gebuer-
39. te comt op de rolle ende bijden Schout ofte bode inge-
40. eijcht wordt alsdan niet en comt sijn gebuerte waer-

*beurt

41. nemen, salmen metten rol voortgaen sonder naden
42. selven te wachten ende sal mede voor dien dagh sijn
43. recht quijt wesen, ten ware datter tijt overschoot ende
44. den Schout ende Schepenen die vierschaer langer
45. wilden continueren.

46. No. 2

47. *Niet op de rechtkamer voor de vierschaer sonder consent* te comen ; 20 st *toestemming*

48. Ende sal niemant borger noch buijten poorter
49. hem vervorderen boven den rechtkamer voorde

folio 3

50. vierschare te comen als die bij Schout gespannen
51. is, tenzij hij daer wettelijck geroepen is bijden Schouten ofte
52. boode, ende soo wanneer sijn saecke gedient heeft
53. terstont wederom afgaen, soo wel de procureurs als
54. andere op de boete van 20 stuijvers.

55. *Nochte oock binnen de banck; 2 guld.*

56. Ende wie binnen de banck komt sal vervolgens
57. de privilegie* verbeuren ij (2) pond xl (40) grooten
58. tstück.

*hier: volgens het stadsrecht

59. No. 3

60. *De saecken met geschiktheit ende cort voor te stellen; 20 stuijvers*

61. Item alle t'alluiden die hen met woort houden voorde
62. vierschaer van Schagen sijn generende
63. ofte sulcksx begeeren sullen gehouden sijn haer saeck
64. ofte saecken met beleefde maenierelijcke ende geschichte
65. redenen (soo corst alst immers mogelijk sal sijn) voor te
66. stellen voortbrengende anders niet 't gunt ter materie
67. is dienende sonder malkander met eenige bittere
68. ofte verwijtelijcke woorden te injurieren*, blameren
69. ofte lasteren, daer onder mede begrepen de personen
70. die haer eijgen woordt sijn doende.

* beledigen

71. *Pene* tegens de contraventeurs daer over gestatueert; 20 stuijvers*

*straf of boete

72. Op pene dat alle contraventeurs* van t'selve voor
73. de eerste reijse* in haer woort te houden gesuspendeert*

*overtreder

*keer *schorsen

folio 4

74. zullen werden de tijt van tweemaal ses weecken
75. ofte soo veel min en meer als Schout ende Schepe-
76. nen bevinden sullen te behooren omme binnen die

77. tijt voorde vierschaer niet te mogen ageren* soo wel int
78. eijschen als verweeren ende daerenboven noch verbeu-
79. ren jegens den Schout een boete van xx (20) stuijvers

*in rechte optreden

80. Ende voor de tweede reijse sal d'selve procureurs bij
81. Schout ende Schepenen de vierschaer verleijt* werden
82. (omme niet te mogen ageren als vooren) de tijt van
83. ses maenden ende daer en boven verbeuren tegens
84. den Schout een boete van twee gulden.

*toestaan

85. Ende voor de derde reijse sal d'selve procureur de
86. vierschaer verleijt werden om niet te mogen ageren
87. als voordien den tijt van een jaer ende daer en boven ver-
88. beuren tegens den Schout een boete van iij (3) gulden

89. No. 4

90. Talluijden alvorens sij ageren mogen sijn gehouden eet te doen

91. Sullen oock alle ordinaris talluijden* die alhier voorde
92. vierschaer begeeren te ageren gehouden sijn eerst ende
93. alvorens eet te doen, eer sij sullen toegelaten worden ende
94. en sullen geen vreemde talluijden mogen voor de
95. vierschaer ageren sonder consent van Schout ende
96. Schepenen

*iedereen, alle mensen

folio 5

97. No . 5

98. Inde rechtsvorderinghe sich te reguleren nade ordonnantie vande heeren staten

99. Ende alsoo op tstück van rechtsvorderinghe, ten
100. platten lande bijde heeren Staten van Hollant ende
101. Westvrieslant genoechaem is voorsien, soo wert geordon-
102. neert, dat alle procureurs ende alle andere die voor
103. dese vierschaer in saecken vande justitie te doen hebben
104. gehouden sullen sijn, hen naer derselver ordonnantie te
105. reguleren op pene dat men tegens de contraventuers
106. sal procederen sulckx ende in dier voegen, als het laeste
107. art: (=artikel) vande voorschreven ordonnantie is mede brengende.

108. No. 6

109. Appointemente van Schepenen aen goede mannen binnen 14 dagen te voldoen; 3 gulden

110. Soo wanneer oock eenige saecke voorde vierschaer
111. dienende bij Schepenen geappointeert wierde aen
112. mannen sullen parthijen gehouden sijn t'selve appointement* *regeling, vonnis
113. binnen den tijt van 14 dagen te voldoen ten ware hen
114. langer ofte corter tijt bij Schout ende Schepenen gepre-
115. sigeert* ware op een boete van drie guldens die de

*

116. gebrekige* parthije tegen den Schout verbeuren sal. *in gebreke blijvende

117. No. 7

118. Geen uijtroepinge veijlinge aflesinge of iets anders te doen als bijde ordinaris gesworen veijlders; 6 gulden **

119. Is mede gekeurt ende geordonneert, dat niemant binnen

120. de jurisdictie* van Schagen eenige veijlinge uijt-

*rechtsgebied

121. roepinge aflesinge ende omdraginge* van huijsen landen

*laten zien'

folio 6

122. in boelhuijsen, ende anders sal mogen doen, dan die

123. geene die geadmitteert* sullen sijn ende haren eet in

*toegestaan

124. handen van den Officier van sHeeren wegen sullen

125. gedaen hebben op een boete van ieder parthije te verbeuren

126. dat bij ijmandt anders uijtgeroepen, afgelesen, omgedragen

127. ende geveijlt wert van ses gulden, welverstaende dat

128. hier onder niet begrepen is soodanige uijtroep als

129. bijde Stadts omroeper gedaen wert.

130. No. 8

131. Oock niemant anders als de voorschreven veijlders te ghebruijcken; 6 gulden* *veilingmeesters

132. Sal oock niemant binnen de jurisdictie van Schagen

133. eenige andere als de geswooren veijlders ende omdragers

134. mogen ghebruijcken op gelijcke boete van ses guldens

135. van ieder parthije.

136. No.9

137. Geen boelhuijsen te houden als ten overstaen van 2 à 1Schepen; 3 gulden

138. Item sal oock mede niemant eenige boelhuijsen

139. binnen de jurisdictie van Schagen mogen houden dan

140. ten overstaen van twee ofte ten minsten een Schepen,

141. op de boete van drie gulden, alwaert dat d'selve geschie-

142. de om gereet gelt.

143. No. 10

144. Geen timulte inde boelhuijsen te bedrijven; 3 gulden*

*herrie, rotzooi

145. Is mede gekeurt ende geordonneert dat niemant

146. eenighe rebelligheijt met roepen, tieren, werpen,

folio 7

147. smijten, ofte andere rebelie sal mogen bedrijven

148. in eenighe boelhuijsen op de boete van iij (3) gulden, ende

149. sullen de contraveuteurs bijde veijlders mogen bekeurt
150. worden.

151. No. 11

152. *Droncken coopmanschappen bijden secretaris of waerden te moeten laeten beschrijven ; 20 stuijvers*

153. Aengaende de droncken coopmanschappen*, die *koopwaar
154. in droncken* herbergen ofte in andere droncken *waar of waarvan je droncken wordt
155. collegien* ende sheeren straten comen te geschieden, *gezelschap
156. item de grote droncken gelagen die bij de waerden
157. ofte waerdinnen de borgers kinderen ofte andere
158. geborght werden, daervan is gekeurt, geordonneert
159. ende gestatueert dat alle die geene die eenighe
160. koopmanschappen in eenige droncken collegien
161. binnen Schagen sijn doende, meerder om des wijn-
162. coops* wille dan dat de noot sulckx is vereijshende, sullen *vertering, b.v. drank
163. die selvige bijden secretaris ofte bijden waerden, of
164. ijmant anders perfectelijck doen beschrijven, ende bij
165. parthijen doen onderteijckenen, ofte anders bij faulte
166. van t'selve soo daeromme voorde vierschaer van
167. Schagen eenige questie ontsproote, sullen d'selve
168. parthije vande vierschaer afgewesen werden, ende
169. sal hunluijden indier saecke geen recht gebueren,
170. ende daerenboven noch verbueren tegens den
171. Schout elckx een boete van xx (20) stuijvers, ende
172. sal den wijncoop in desen gemaect bij contrahenten* *contractant

folio 8

173. wederzijts half ende half betaelt moeten werden.

174. *Van het boffen¹⁾ vande coopmanschappen*

175. Ende wie binnen onsen stede Schagen bij dage doet
176. eenige coopmanschap, bedragende vijftigh gulden, ofte
177. daer boven, ende bij nachte bedragende boven ofte
178. beneden de voorschreven somma sal daervan sanderen daeghs
179. bijder sonnen onderschijn mogen boffen¹⁾, dat is voordien
180. Schout ende een Schepen afgaen, hij sij dan kooper
181. ofte vercooper mits dat hij alvooren den wijncoop ten
182. vollen betaelt heeft.

1) WNT:

1. Vanouds heeft *boffen* in sommige streken van Noord-Holland beteekend: Weigeren een koop gestand te doen, den koop breken, rouwkoop geven. Zie over de zaak o.a. v. ALKEMADE, *Displ.* 3, 280 e.v. [1735]; *Teg. Staat d. Ver. Ned.* 12, 329; SCHOMAKER, *Rechtk. Aanm.* 476. Volgens de overlevering zou dit aldus heeten omdat een zonderling gebruik wilde, dat degene die den koop brak driemaal met zijn achterste tegen de deur van de kerk of het raadhuis (waarvóór vanouds de geboden gedaan werden) moest *boffen*, d. i. stooten, slaan (verg. beneden bij de Samenst. afl.); zie *Navorscher* 3, 160 b; 4, 139 b; 5, *Bijbl.* xxxii. Wat hiervan zij, zooveel schijnt zeker dat dit woord wel hetzelfde is als het hier behandelde; immers de voortgang van den verkoop werd, zooals het thans heet, *gestuit*, eene beteekenis die *boffen*, hetzij al of niet ten gevolge van eene zinnebeeldige handeling, licht kon aannemen. Zie behalve de hier aangehaalde plaatsen nog BOUMAN, *Volkstaal in N. H.*, BOF (III), I, 4) en BOFFER, 1).

1) **Boffen.** Holl. Fris. *A contractu resilire: poenitere contractus*, KIL. [1599].

- 2) — Alsoo in ... Hilversum een Costuyme is, dat men van alle Kooopen, daar wijnkoop of gemaakt word, des anderen daags voor sonnen ondergang mag **boffen** of poeniteren, mids betalende het gelag *enz.* , *Utr. Consult.* 3, 267 [1616].
- 3) Dewijle ... bewesen is, dat den Gedaagden heeft **geboft** des 'smaandags drie uren voor sonnen ondergang. Daar uyt dan ... word geconvinceerd frivool te zijn het object, dat te laat **geboft** soude wesen, 3, 247.

183. Boeten wegens het boffen; 20 stuijvers

184. Ende den Schout aen gereet gelt betalen xx (20) stuijvers
 185. ende sijn parthije dat is die geene die vande coop ver-
 186. steecken wert, xx (20) stuijvers als vooren

187. No. 12

188. Het boffen sonder fraude te doen ende aen sijn parthije bekent te maken

189. Sal oock mede sonder eenighe conditie boffen
 190. sonder sinistre fraude* ende practijcq om sijn parthije te *misleidend bedrog
 191. versteecken*, ende alsoo de wijncoop te ontgaen, of ten *misleiden
 192. sal hem geen bof steecken, sal oock terstont, ofte
 193. ten minsten s'anderen daeghs, bij sonneschijn sijn parthije
 194. ofte sijns parthijen huijsgesin laten weten, dat hij geboft
 195. heeft, ofte de boff en sal hem niet baten.

196. Van welcke ende hoedanige coopmanschappen men niet vermach te boffen

197. Ende van al het goet dat op de vrije marckten staet

folio 9

198. vrije heeren straten gecoft ofte vercoft is, item
 199. dat vanden stadthuijse ofte inden herberge opge-
 200. veijlt is, item die nuthterens* moet geschien daer *nuttige, nodige zaken
 201. van en mach men niet boffen.

202. No. 13

203. Den coop van onroerent goet aen te brengen, ende de brieven te doen segelen ende schrijven; 3 gulden

204. Item alle die geene die eenighe onroerende goederen
 205. sijn koopende sullen sullen gehouden sijn d'selve cooppningen
 206. binnen ses weecken te doen aenteijckenen bijden
 207. ontfanger van den xl (40^e) penning volgens d'ordonnantie
 208. ende de brieven doen beschrijven ende besegelen voor
 209. het uijtgaen vant jaer, in welcke de coop geschiet,
 210. op een boete van drie gulden onvermindert, de
 211. placcate ende ordonnantie bij de Eedele Mogende Heeren
 212. Staten oft stuck vandien geemandeert*. Ende sullen mede *verordend
 213. de custingh ende opdrachtbrieven binnen ende voort uijtgaen vant voorzegde jaer
 214. moeten sijn overgelevert, ende in handen van den verkoper ende koper respective
 215. op gelijcke boete te verbeuren bij die gene de welcke daer oorsaeck van sal sijn
 216. tsij schrijver, ofte die gene aen welcke de brieven moeten werden overgelevert
 217. mits dat de verlijen tijdelijcke tijdelijcken geschieden den 30^e Julij 1685 bij

218. ampliatio* verklaert dat blijvende de euend (?) soo die leijt/seijt in krachte. In
 219. plaets van binnen 't jaer sal moeten geschieden binnen drie maenden nae de
 220. verkooping. *uitbreiding, aanvulling

221. De landen ende hujsen die ijmant krijgt te laten overteijckenen; 3 gulden

222. Sullen mede die geene die eenige landen ofte
 223. hujsen coopt, ofte vercoopt, mangelt*, ofte vermangelt, *ruilen
 224. ofte andersints bij titule van erffenis vercrijght
 225. d'selvige ter secretarije alhier op die van haer
 226. naem laten teijckenen, binnen ses weecken op
 227. gelijcke boeten alsovooren te verbueren bijde
 228. gebreeckige parthije
229. Op 30 Juli 1686 bij ampliatio verklaert dat blijvende de kuere soo hij seijt
 230. in plaetse van binnen t'jaer moeten geschien 3 maenden naede verkoopinge.
 231. Den 2den oktober 1693 bij ampliatio 1693 verklaert dat de koopers ende
 232. verkoopers op de respective ordinarissen gadinge* oft kooldagen (?) iets koopende
 233. ofte verkoopende sullen mogen volstaen met volteeckenen volstaen verlichten
 234. van de brieven voor mej (niet steeds duidelijck, niet goed te lezen) *hier rechtsdag?

folio 10

235. No. 14

236. Geen gelt uijt te geven op weddingen; 12 (gulden)

237. Is mede gekeurt ende geordonneert dat niemant wien
 238. hij wesen mach eenige coopmanschap sal moegen doen
 239. ofte gelt uijtgeven op eenighe weddingen, streckende
 240. in prejuditie* vande welstant van t'vaderlant, ende *schade, nadeel
 241. de religie daerinne geëxerceert, op een boete van ieder
 242. coopmanschap van xij (12) gulden

243. Geen recht daer over te sullen werden gedaen; 12 (gulden)

244. Ende sal noch daerenboven ist dat die geene die tot
 245. nadeel van s'lants wet, de coopmanschap wint, even
 246. wel geen recht daarop gedaen werden maer van
 247. sijn actie werden ontseijt, ende gecondemneert* inde * veroordeeld
 248. voorschreven boete.

249. No. 15

250. D'selve niet te beschrijven; 12 (gulden)

251. Wert oock eenen ijgelijcken geïnterdiceert* sodanighe * verboden
 252. coopmanschap te bezigen (?) op gelijcke boete van xij (12) gulden

253. No. 16

254. Geen minderjarige hooger gelagen te borgen dan 2 gulden

- 255. Item sullen geene waerden noch waerdinnen
- 256. binnen Schagen ofte jurisdictie vanden, eenige
- 257. minderjarige mogen tappen, ofte laten verteeren
- 258. tsij een ofte meer gelagen hooger dan twee
- 259. gulden ten ware de minderjarige t'selve gelach

folio 11

260. ofte gelagen betaelde in gereeden gelde

261. No. 17

262. Daervan geen obligatie ofte andere acte te passeren; 20 stuijvers

- 263. Sonder dat sij t'selve met malcander sullen mogen
- 264. verduijsteren* met passeren van een obligatie* van *misleiden *schuldbekentenis
- 265. sodanige verteerde kosten ofte verdroncken penningen
- 266. onder dexel van geleende penningen resignatien* ofte andere *overgave
- 267. persoonen, ofte in eenige manieren, hoe t'selve oock
- 268. soude verdicht* werden, en bij aldien daeromme eenige *gemaskeerd
- 269. questie voorde vierschaer van Schagen ontstonden
- 270. soo sal de schuldenaer mogen voldoen mette gemelte
- 271. ij (2) gulden ende mitsdien vrij ende quijt sijn, ende sal de
- 272. waert ofte waerdinnen van haer vordere geëijschte
- 273. penningen werden ontseijt ende noch verbueren jegens
- 274. den Schout een boete van xx (20) stuijvers

275. No. 18

276. Geen vrouspersoonen te laten loopen over het deegh

- 277. Belangende de backers is gekeurt ende geordon-
- 278. neert, dat geene backers na de publicatie van
- 279. desen eenige vrouspersoonen sullen mogen laten
- 280. loopen over het deegh, op pene dat den contraventeur
- 281. verbueren sal, voor d'eerste reijse xx (20) stuijvers,
- 282. voor de tweede reijse ij (2) gulden, ende voor de derde
- 283. reijse iij (3) gulden, Ende alsoo vervolgens de boeten

folio 12

- 284. verdubbelende, te gaen ten proffite vande Schout ofte
- 285. boode diese bekennen sal, sullen oock mogen bekeurt
- 286. werden bij ijgelijck borger geloofwaardigh sijnde
- 287. op halve boeten.

288. No. 19

289. De backers sullen ten minsten een deur niet vaster sluijten op de klinck

- 290. Ende omme te prevenieren* alle frauden die *voorkomen
- 291. soude mogen gepleeght werden, met het toehouden

292. van hare deuren, soo ist gekeurt ende geordonneert
293. dat een ijgelyck backer ten minsten een deur, het
294. hetsij de voordeur, sijtdeure ofte achterdeure, niet
295. vaster sal mogen sluiten dan inde klincke, ten
296. eijnde de bekeurder alsoo t'sijnen wille mach in
297. geraecken op een boete van twintigh stuijvers

298. No. 20

299. De roggen broode sullen moeten swaer sijn 12 pond.

300. Sullen oock allen roggen brooden, sij worden dan
301. gebacken omme te vercoopen, ofte anders voorde
302. burgers, burgeressen ofte buijten poorters, swaer
303. moeten wegen xij (12) pond, soo wel die van buijten comen,
304. als die hier binnen Schagen gesleten werden, halve
305. brooden ende minder gewichten naer advenant,
306. alles op een boete van drie gulden, ijder broodt te
307. verbeuren jegens den Schout ofte boode soo
308. dick ende menichmael het broodt te licht wesen
309. sal, ende sullen de backers gehouden sijn

folio 13

310. de luijden het broodt aen te wegen soot de
311. cooper ofte coopster begeert.

312. *Boete daertegens gestatueert.*

313. Ende soo wat brooden bevonden sullen werden
314. minder ende lichter gebacken te sijn dan xij (12) pond
315. sullen de backers, vercoopers, ofte uijtslijters, elckx
316. verbeuren hare brooden die te licht bevonden
317. werden, ende daer en boven iij (3) gulden voor
318. ijder broodt ten proffijte als vooren.

319. Ijder backer sijn eijgen merck te gebruijcken.

320. Voort sal elck backer tmerck dat hij gewoon
321. is te voeren, gehouden sijn op sijn gebacken brooden
322. te setten, op dat men alsoo weten mach bij wie
323. de brooden gebacken sijn.

324. No. 21

325. Swaerte van het witte en taruwen broodt

326. De backers van t'witte ofte taruwen broodt
327. sullen mede gehouden sijn het selve te backen op
328. seeckere gewichten van wegen, brooden ofte bollen,
329. van vier drie twee een ofte een half pont, op pene
330. wie contrarie bevonden wert te doen, verbeuren

331. sal het broodt dat alsoo te licht bevonden wert,
 332. ende daer en boven noch van ider broodt een gulden
333. Nota; hier is veranderinge alsoo de settinge ...(?) geschiet, ... (?) verlichten
 334. ende verswaeren
 335. Anno 1688 den 21° januari
 336. is bij nader interpretatie verstaen dat ider gewicht broodt dat te licht sal werden
 337. bevonden verbeurt sal sijn op boete van een gulden sonder onderschijt
 338. oft tgeen gewoogen wert is een (?) schort* (?) half schort oock twee weggen (?)
 339. wel verstaende dat tgeen te licht wert bevonden moet nae redelijckheit
 340. geoordeelt werden ofte het niet te onsen (?) gebacken is
 341. 1692 den 22sten Januari verstaen dat niet mindere als twee weggen (?) gewoogen
 342. zullen werden. * wat eraan scheelt, geheel of half, of twee wigvormige tarwebroden?

folio 14

343. No. 22

344. De swaerte vande brooden bij Schout ofte boode te ondersoecken

345. Ende sullen de Schout ofte boode de respec-
 346. tive brooden tot aller uijren alst hen te passe
 347. comt mogen gaen ondersoecken ende wat brooden
 348. te licht bevonden werden sullen gebracht werden
 349. inde Stadthuijse binnen Schagen omme Schepenen
 350. de brooden te verthoonen bij wie die gebacken
 351. ofte vercoft sijn omme d'selve uijt te deelen aen
 352. armen daer Schout ende Schepenen gelieven sullen.

353. No. 23

354. Het broot niet hooger te vercoopen als de settinge

355. Sullen mede de backers ende uijtslijters de
 356. roggen, witte en taruwebrooden gehouden
 357. sijn te vercoopen op ende naer alsulcke settinge* *besluit, vaststelling
 358. als bij Schout ende Schepenen alle weecken sal
 359. werden gedaen ende sooder eenige opslagh* inde *vermeerdering
 360. rogge ofte brooden tot Amsterdam inde gesette
 361. weecke quame, sullen sij echter de brooden niet
 362. hooger mogen geven dan die alhier geset sijn,
 363. op een boete van drie gulden van ijder broodt
 364. ende noch daer en boven de brooden.

365. Geen broot op om den opslagh in te halen; 3 gulden

366. Ende waert saecke dat ijmant sijn broodt in-
 367. haelde overmits den voorschreven opslagh, hem seggende geen
 368. broot te hebben, die sal t'selve doende, in sijn nee-

folio 15

369. ringe gesuspendeert* werden, den tijt van ses *schorsen
 370. weecken.

371. *Geen rogge ongewant ter meulen te brengen*

372. Is mede gekeurt ende geordonneert, dat gene
373. backers noch cramers, eenige rogge ongewant
374. ter meulen soude mogen brengen, op een boete
375. van ieder sack iij (3) gulden.

376. No. 24

377. *Geenige waren uijtmeten ofte wegen dan met geijckte maten ende gewichten*

378. Sal oock mede niemant het sij coopman, schuijtman
379. burger, ofte buijten poorter, wie 't soude mogen wesen,
380. eenighe waren natte ofte drooge, greijne* ofte andere * graan met vlies
381. binnen de jurisdictie van Schagen moeten uijtmeten
382. noch wegen, dan met gebrande* ofte geijckte kannen *gebakken?gebrandmerkt?
383. maten, ellen ende gewichten, van Schagen, oock geen
384. saet in sacken mogen ter marckt senden, dan
385. gemeten op Schager mate, op een boete soo dick
386. ende menichmael ijmant daer over bekeurt wert,
387. van drie gulden, uijtgesondert weijmelck ende
388. karmelck daer van de boeten sullen wesen x (10) stuijvers

389. No. 25

390. *Geen maten gewichten binnen sijn huijs of schuijt te hebben dan geijckte*

391. Sal oock niemant hij sij wie hij wesen mach
392. eenige andere maten, kannen, ellen ende gewichten,
393. als de geijckte ende gebrande van Schagen binnen

folio 16

394. sijn huijs in sijn schuijt ofte elders binnen Schagen
395. mogen hebben, op gelijcke boete van ijder kan
396. mate elle ende gewichte als boven.

397. *De ongeijckte maten ellen gewichten binnen veerthien dagen te doen ijcken*

398. Sullen oock de contraventeurs gehouden sijn,
399. binnen xiiij (14) dagen nadat sij bekeurt sullen sijn, hare
400. maten, ellen, kannen ende gewichten, ingeijckt ende
401. gebrant sijnde, doen ijcken ende branden op dubbelde
402. boeten wesende ses gulden.

403. No. 26

404. *Ordonnantie opde wage*

405. Ende alsoo men verstaet, dat alle de goederen
406. diemen bij gewichte is afleverende, ende alhier binnen

407. Schagen vercoft werden, alhier oock behooren ende
408. moeten te wage komen, is daer opgemaect dese
409. navolgende ordonnantien.

410. De schalen bijden waegmeester te vereffenen ende de balance suiijver te houden

411. Inden eersten sal de waegmeester eer hij weeght de
412. schalen vereffenen* ende de balance wel gereijnicht
413. schoon ende wel gesmeert houden. *precies gelijk maken

414. De gewichten om de drie jaeren laten ijcken

415. Sal oock sorge dragen dat de gewichten alle drie
416. jaren eens vergeleecken ende geijckt werden met de
417. gewichten van Hoorn off Alckmaer.

418. De vercofte waren de wage subject zijnde, ter wage te brengen; 5 gulden

419. Item soo dick ende menichmael eenige waren alhier

folio 17

420. binnen Schagen vercoft, ofte oock aen eenighe
421. personen het sij ter plaetse daer de waren sijn
422. ofte ter woonstede daer de koopers wonen, ofte
423. op andere plaetsen, toegeseght sijn, om te leveren
424. ende die de wage subject sijn, sal een ijglick ge-
425. houden sijn, d'selve alhier ter wage te leveren, ende
426. het recht daertoe staende den waeghmeester ende pachter
427. betalen, op de boete van vijf gulden, boven de boeten
428. in d'ordonnantien van haer Eedele Groot Mogende
429. op d'impost vande wagen geëmaneert*, begrepen. *uitvaardigen

430. No. 27

431. Ende omme te voorcomen alle bedroch vande
432. cramers, vettewariers*, smeden, cooperslagers ende *winkelier o.a. in vleeswaren
433. van andere personen waren te coop houdende diemen
434. gewoon is met gewichte te leveren.

435. Geen meer gewichts in sijn huijs te hebben dan 20 pont.

436. Soo en sal niemant van henluijden meer
437. gewichts in sijn huijsingen mogen hebben dan twin-
438. tig pont, om d'selve te gebruijcken in sijn neeringe
439. sonder waeghgelt daer af te geven, des sullen sij
440. mette xx (20) pond niet dan eens eenen mensches ofte
441. van eene coopmanschap teffens daer mede mogen
442. wegen, op de boete van thien gulden, alles in
443. conformite* de meergemelte ordonnantien van
444. haer Eedele Groot Mogende die mits desen blijft in *overeenkomstig

486. personen die van aelmoessen sijn levende, sullen d'selve
487. den tijt van ses weecken van haer aelmis gesuspendeert
488. werden.

489. *Geen vuijlens, ruijghte achter eens anders ofte eigen huijse in vuijlens kuijlen te brengen*
490. *Dit is in regarde van achter de huijsen te brengen hier na bij keure 88 gealtereert* *gewijzigd*

491. Sal oock niemant eenige ruijchte, vuijlens,
492. scheefden*, hoij, stroo ofte diergelijcke, noch oock *hennepafval
493. geen heete noch glimmende asche mogen brengen
494. dragen, doen brengen, ofte dragen, bij dage, ofte bij
495. nachte, achter iemants, ofte achter haer eijgen
496. huijse, oock in geen vuijlenskuijlen, op een

folio 20

497. boete van xxx (30) stuijvers te verhalen als
498. vooren

499. No. 29

500. *Op geene straten noch posten sijn gevoegh te doen*

501. Sal oock mede niemant op eenige heeren straten
502. bijden stadthuijse voor de luijden haer deuren, ofte
503. huijse, op den kerckhove, op eenige posten aende gemeene
504. paden, haer gevoech* mogen doen, op de boete van iij (3) *poepen, sijn gevoeg doen
505. gulden te verhalen als vooren, sullen oock bekeurt
506. mogen worden bij een ijgelijck borger geloofwaerdigh
507. zijnde op halve boeten
508. Behoudens den heer ofte officier haer vorder recht
509. In cas van straetschenderije ofte moetwilligheijt.

510. No. 30

511. *Geen dreck voor ijmants huijs ofte deur te brengen*

512. Insgelijcks sal niemant eenigh dreck mogen dragen
513. ende brengen voor jemants deur, ofte huijsen, op een
514. boete van twee mael seventhien pond, te verbeuren
515. deen* helft ten proffijte vande Schout ende d'ander helft * de ene
516. voor die geene die sulckx den Schout ofte Schepenen
517. bekent maect, sonder dat derselver openbaerder
518. geopenbaert sal worden, ende sullen noch de overtre-
519. derd daerenboven met openbaer schandael arbitralijcken* *gerechtelijk bestraft
520. aenden lijve gestraft werden, t'sij of sij opterdaet
521. werden achterhaelt off t'selve namaels ter kennisse
522. vande officier quame.

folio 21

523. No. 31

524. *Nochte oock eenighe ruijghte ofte vuijlens te brengen op sheere straten ende wegen om te verbranden*

525. Sal oock niemant eenich dreck, asche, vuijlens,
526. caf ofte diergelijcke mogen brengen opde heeren wegh
527. ofte straten, ofte in de wallen, oock geen stro op de
528. wegen brengen om te verbranden, oock sijn ire water*,
529. wapelingh* ofte andere nattigheijt laten loopen, ende
530. gieten over de wegen ofte straten op een boete van
531. xxx (30) stuijvers.

*ier

*afvalwater

532. No. 32

533. *Oock geen mis op d'selve te brengen*

534. Sal oock mede niemandt binnen de jurisdictie
535. van Schagen eenigh mis mogen leggen, ofte brengen
536. op de heere wegen, op een boete van 3 gulden.

537. *De mis binnen 2 dagen na de bekeuringe wegh te halen*

538. Ende sullen de contraventeurs* daer en boven ge-
539. houden sijn, binnen twee dagen na de bekeuringe sal
540. sijn gedaen, de voorseijde mis te doen wegh halen, ofte
541. bij gebreecke vandien, ende dat hij andermael daer
542. over bekeurt wert, te betalen dubbelde boeten, ende
543. datmen d'selve mis evenwel tot sijnen costen sal
544. doen wegh halen.

* overtreders

545. *In de ommers vande put opte plaets geen handen te wassen*

546. Is mede gekeurt dat niemant sijn handen inde
547. ommers aende put op de plaets sal mogen wassen op
548. een boete van x (10) stuijvers

folio 22

549. N. 33

550. *Geen vlaswercke te doen anders als bij dage, afgescheijden van het vier*

551. Belangende het vlaswerck is gekeurt ende geordon-
552. neert dat niemant eenigh vlaswerck, als braecken*,
553. beucken*, darschen, swingen* ofte eenigh ander werck
554. het vlassen raeckende sal mogen bij avondt ofte bij
555. nachte, maer t'selvige gehouden sijn te doen
556. bij schoonen lichten dage, met haer werck afgescheijden
557. van eenigh vier, ofte keersen, sal oock niemant eenigh
558. vlas mogen leggen tsij gebraeckct, ofte ongebraeckct,
559. in plaetsen daer geviert wert, ofte daermen vier
560. stoockt, oock geen vlas door het vier mogen droogen,
561. tsij bloodt ofte onder een tobbe, tsij in ovens op eesten*

*kneuzen

*beuken *slingeren

*heet drogen

562. ofte iets diergelijcke, op eenboete van ses gulden

563. geen vlas te heeckelen daer vier gestoockt wert, ende wat daerin meer nagecoomen moet werden

564. Sullen oock de heeckelsters niet vermogen
565. eenige vlas te heeckelen, anders dan op soodanighe
566. plaatsen daer niet geviert ofte vier gestoockt wordt,
567. ende bij avont met een besloten lateerne, sonder
568. dat sij een stoof met vier, t'sij bij avont ofte bij
569. dage sullen mogen bij of onder haer hebben,
570. sullen oock niet mogen heeckelen, noch in haer
571. werck besich sijn, na de klock x (10) uren des avonts, sullen
572. mede gehouden sijn, t'selve heeckelen te doen met
573. open deuren, ofte vensteren, sonder dat d'selve sullen
574. mogen geschotelt*, gewervelt*, gesloten, ofte inde *gesloten *op slot
575. klincke* mogen sijn, sal oock niemant eenige *op slot met de klink
576. ruijchte dat vant vlassen comt over nachte binnen
577. sijn huijse mogen houden, alles op gelijcke boeten van vj (6) gulden.

folio 23

578. No. 34

579. Van het beluiden van dooden op sondagen ende andere predick dagen

580. Alsoo men bevindt dat der gemeijnte Christij alhier
581. door het beluiden van dooden, opleggen* van graven, *openen, delven
582. inder kercke ende begraevenisse te doen omtrent den
583. godtsdienst verscheijden onregeltheijt wert aengebraght
584. soo ist dat Schout ende Schepenen binnen Schagen
585. omme daer jegens te voorsien, gekeurt, geordonneert
586. ende gestatueert, sulcks sij doen bij desen, dat niemant
587. naer desen, op dagben wanneer voor en namiddagh
588. wert gepredickt, van s'morgen de clock seven uren,
589. tot namidaghs soo langh de Godtsdienst niet geëijn-
590. dight is, ende op dagen wanneer op voormiddaghs alleen
591. wert gepredickt van smorgens te seven uren, tot
592. soo lange de Godtsdienst noch wert gepleeght, eenige
593. dooden sal mogen beluiden, graven inde kercke open-
594. leggen, veel min eenige begraevenisse binnen ofte
595. buijten der kercke doen, op een boete van ses gulden,
596. soo dick ende menichmael daer over iemant bekeurt
597. wert, te verhalen op de erfgenamen vande overleedene,
598. welverstaende dat hier van exemt sijn, de soodanige
599. die hare dooden buijten der kercke sonder het luijen
600. der klokke willen begraven.

601. Den 21 januari 1688 bij ampliatio verstaen dat het beluiden en begraven van dooden int geheel op den sondagh wert verboden op de boeten als in de bovenstaende keure

602. No. 35

603. *De kinderen beneden de 12 jaren mette cleijne klockjes te beluiden*

604. Men sal oock geene kinderen beneden de
605. xij (12) jaeren out zijnde, anders mogen beluiden dan

folio 24

606. mette cleijne klockjes, op gelijcke boeten ende te
607. verhalen als vooren.

608. *Hoemen over dooden luijden moet*

609. Sullen oock die geene die over eenige dooden
610. willen luijden, t'selve matelijck* ende geschicktelijcken * matig
611. moeten doen, op een boete van ses gulden
612. te verhaalen als vooren

613. No. 36

614. *Sonder consent niet te comen binnen de poorten vande huijse van Schagen*

615.

616. Alsoo men noch dagelijckx bevint dat veele stoute* * brutale
617. ende onbeschaemde menschen sonder consent van
618. sijn wel Edelheijt ofte ijmant van sijnen huijsgesin* hen- * iedereen in dienst van
619. luijden vervorderen te gaen binnen de poorte van
620. de voorerve vande huijsinge vande wel Edelheijt Heere van
621. Schagen ende daerenboven als men haer vraeght
622. wat sij versoecken, de huijsgenooten onbeleefdelijck
623. met woorden sijn bejegenende, soo ist dat Schoudt
624. ende Schepenen gekeurt ende mits desen geordon-
625. neert hebben, dat niemant binnen de poorte van
626. den huijse van Schagen, oock inden huijse van
627. Schagen sonder consent sal moghen komen, ten
628. sij daer geroepen is, ofte specialijck iets te doen
629. heeft, op een boete van ses stuijvers telckemale
630. als ijmant op het voorschreven erve van sijn wel Hoogmogende
631. Edelheijt sal gevonden werden.

folio 25

632. No. 37

633. *Geene timulte ofte handadigheijt aen ofte in de kercke te bedrijven*

634. Sal oock mede niemant hij sij oock wie hij
635. wesen mach, jonck ofte out, mogen loopen draven jagen
636. werpen stooten smijten noch tollen aende bancken
637. ende latrijnen* ofte opte sitbancken loopen inde * spreek-/preekgestoelte
638. kercken ofte eenigh quaedt reglement aldaer ofte
639. opte kerckhove bedrijven, oock niet werpen
640. op ofte over den kercke, onder de predicatien, ofte
641. op andere tijden, nochte oock onder de predicatie

642. geroep ofte getier maecken op den kerckhove ofte
643. omtrent den kercke kooten, knickeren noch ijdts
644. diergelijcken mogen doen, op een boete van x (10) stuijvers
645. ende sullen de ouders voor de kinderen responderen* *antwoorden, instaan

646. No. 38

647. Op t kerckhof noch int poortael sijn gevough niet te doen

648. Item sal niemant jonck noch out sijn gevough* *sijn gevoeg doen, poepen
649. mogen doen opt kerckhoff, noch int poortael, oock
650. int poortael niet mogen sijn water macken, opte
651. boete van x (10) stuijvers.

652. Doch wert de jonge kinderen sulckx opt kerkhoff
653. onder de predicatie als de ouders met d'selve
654. sijn uijtgegaen toegelaten doch anders niet.

655. No. 39

656. Opde brug bijt kalf niet te tollen, noch vis schoon te maecken

657. Sal oock niemant mogen tollen op de brugh

folio 26

658. bijt kalff noch oock opte sitbancken vande selve
659. brugh vis mogen snijden op een boete van thien stuijvers

660. No. 40

661. Inde kercken aen geene bancken te snijden

662. Item sal niemant aen bancken ende latrijnen inder
663. kercke mogen snijden op een boete van 3 gulden d'eerste
664. reijse, de tweede reijse ses gulden, de derde reijse
665. arbitrale correctie.

666. No. 41

667. Nochte oock aende stoel van sijn wel Edelheijt

668. Ende wie aen des Heerens van Schagen stoel snijdt
669. sal verbeuren d'eerste reijse vijf pont de tweede reijse
670. thien pont.

671. D'ouders stsaen voor hare kinders

672. Ende d'ouders sullen voor hare kinderen moeten
673. responderen, ende sullen de contraventeurs mogen
674. bekeurt werden, bijden graefmaecker ende oock een

675. ijgelyck burger geloofwaardigh, op halve boeten.

676. No. 42

677. De onordentelijckheit gepleeght inden toorn niet wederom in te voeren

678. Ende alsoo t'quaet regiment* dat omtrent de * slecht, kwalijk gedrag
679. toorn hier voormaels gepleeght is geweest, weesende
680. niet anders dan een bespottige van twettigh* ampt der * het wettige

folio 27

681. overheijt ende beschempinge van de magestraten ende
682. andere burgeren, nu afgeschafft is, soo wert eenen
683. ijgelycken geinterdiceert*, t'selve wederom * verboden
684. in te voeren, tsij inder kercke ofte elders binnen
685. Schagen, op een boete van vj (6) gulden, voor ijder persoon
686. die daertoe raet ofte daet gegeven sal hebben*. *aangezet zal hebben

687. No. 43

688. Niemant publijckelijck na te roepen ofte te bespotten

689. Alsoo oock eenigh lichtveerdige menschen hun niet
690. en ontsien haer medeburgers schandelijcken over
691. straet na te roepen, ende daerinne noch oude personen,
692. noch leden vande Magestraet, vrouwe, jonge dochters,
693. noch vreemdelingen verschoonen, soo ist bij Schout
694. ende Schepenen gekeurt ende geordonneert, dat
695. niemant hem sal vervorderen* ijmant tsij wie *'t in je hoofd halen
696. d'selve soude mogen wesen te bespotten, ofte begecken
697. tsij doen omroepen* ofte eenige andere manieren, * iets over iemand roepen
698. op een boete van xx (20) stuijvers.

699. Te verbeuren soo dick ende menichmael hij off sij
700. daer over bekeurt sullen werden geserveert* de * voorhouden
701. de gebaldeerde* perthije sijn actie van injurie* ende * baldadig doende *belediging
702. den Schout sijn vorder* recht. *voor recht(svordering)

folio 28

703. No. 44

704. Omtrent de schoolhuijsen ende andere geen petulantie te bedrijven * baldadigheid, herrie*

705. Item sal niemant eenige petulantien, boeverije
706. rebellie, moetwillighe, ofte geweld en mogen bedrijven,
707. op den schoolerve, aen ofte inden schoolhuijsen,
708. ofte in eenige particuliere huijsen, hecken, tuijnen,
709. boomgaerden ofte elders op een boete van xx (20) stuijvers.

710. Swaerder straffe staet tot disonetie(=dispostie?) van Schout en Schepenen *ter beschikking?*

711. Ten ware Schout en Schepenen verstonden dat
712. dat de saecke swaerder behoorde gestraft te worden,
713. te verbeuren soo dick ende menichmael ijmant daer
714. over bekeurt werde bijden Schout, boode, schoolmeester,
715. ofte Heere van de huijse.

716. Gereserveert niettemin de geladeerde* ofte be- *getuige?
717. schadichde sijn actie van sijn schade ende den Heer
718. ofte Schout sijn vorder recht van geweld.

719. No. 45

720. De boeten te gelden oock bij die geene die daer omtrent of bij sijn geweest, ende weijgerigh de delinquenten bekent te maecken

721. Ende omme te preveniëren* het lichtvaerdigh *voorkomen
722. ontkennen ofte ontsweeren, dat de jongesellen ofte
723. andere persoonen sijn doende, over sulcke bedreven
724. fortsen*, rebellie ende moetwilligheijt, het sij of die *gewelddaden
725. bedreven sijn aen ijmants huijsen, glasen, in
726. eenige bruijloften, Item inder kercke opten
727. kerckhove, opten schoolerven, in ofte aenden
728. schoolen, ofte oock op ijmants sijn particuliere

folio 29

729. erven, hecken, huijsen, thuijnen, boomgaerden, boo-
730. men etc. soo sullen alle die geene die bij ofte om-
731. trent het geselschap sijn de voorseijde boete gelden
732. ten ware sij noemden ende bekent maeckten, alle
733. die geene die eenichsints schult totte saecke
734. sijn hebbende.

735. No. 46

736. Van het uijtsmijten der glasen ende ongenoot bruijloft gaen

737. Ende omme te bedwingen soo veel mogelijk sal
738. zijn de al te groote overdadige ende moetwillighe
739. gewelden van het glase smijte, stooten ofte werpen,
740. Item het ongenoot in iemants bruijloft te loopen,
741. soo is gekeurt ende ordonneert, dat alle die geene
742. die bevonden werden in ijmants bruijloften ofte
743. warschappen ongenoot geloopen te sijn, item die
744. ijmants glasen in ofte uitgeslagen, gestooten, ofte
745. geworpen sal hebben, sal verbeuren tegens den
746. Schout een boete van xv (15) pond voor de tweede
747. reijse een boete van xxx (30) pond ede voor de derde
748. reijse een boete van xl (40) pond, alle van xl (40) groo-
749. ten t'stuck gereserveert niet te min den geladeerde* *getuige?
750. ofte beschadigde sijn actie vande gedane schade, ende

751. den Heer ofte Schout sijn vorder recht van geweld.

752. Bij Schout ende Schepenen na eijsch van saken de delinquanten swaerder te straffen

753. Ende soo Schepenen verstaen naer eijsch van
754. saken dat die selvige moetwilligheden (volgende

folio 30

755. de privilegien ofte andere bestaende (?) rechten) behooren
756. voor seeckere jaren gebannen te werden
757. t'selve mogen doen sullen gerefereert* de geladeerde**terugverwezen *gezien, bewezen?
758. actie van sijn schade ende sijn vorder recht.

759. No. 47

760. Geen bruijdegom ofte bruijt te schencken van trouwen comende

761. Is mede gekeurt ende geordonneert dat niemant
762. eenige bruijdegom ofte bruidt, soo wanneer die na
763. trouwen gaen, ofte van daer komen, sal mogen
764. schencken met wijn, bier ofte andere dranck, op
765. een boete van drie gulden, te verbeuren bij ijder
766. persoon die sulckx is doende.

767. Deselve niet na te roepen ofte bespotten

768. Zal oock niemant vermogen de bruijdegom ofte
769. bruijt ofte hare gespelen* mogen naer roepen, *gezelschap?
770. begecken ofte bespotten, d'selve trecken, werpen
771. noch besmacken ofte eenige verhinderinge doen
772. op een boete van xx (20) stuijvers.

773. De ouders convenibel voor hare kinders, pene omtrent de arme gestatueert *verantwoordelijk*

774. Ende sullen d'ouders voor hare kinderen ende de
775. meesters voor hare knechts ofte meijden moeten
776. responderen, ende die geene die vande aelmis leven
777. sullen den tijt van ses weecken voor de eerste
778. mael van haer aelmis gesuspendeert werden ende
779. voor de tweede reijse drie maende, ende sal den

folio 31

780. Schout ofte boode d'executie feijtelijcken mogen
781. doen met het afnemen van hare hoeden ofte opper-
782. ste kleederen.

783. No. 48

784. Ende alsoo de menschen, Godt betert, hoe langer
785. hoe meerder in sulcke wildigheijt ende rebellicheijt

786. sijn opwassende, dat sij (ve(r)lost sijnde van soo vele vier-
 787. dagen als men ten tijde van het pausdom moste
 788. houden) niet eens en gedencken den sondagh te ver-
 789. eeren met Christelijke wercken van Godts
 790. woort te hooren, sijnen namen aen te roepen, gelijk
 791. die onderhouden is geweest, vande apostelen
 792. ende hare navolgers, maer saecken die met veele
 793. ende ontijdige* wercken te ontheijligen, ende alsoo *onbetamelijk
 794. den thooren Godts op ons te laden.

795. Ordre omtrent het vieren van sondagh

796. Soo ist dat de heeren Schout ende Schepenen
 797. volgens het iteratieve* aenschrijven van haer Eedele Groot *herhaalde(lijk)
 798. Mogende mijn Heeren Staten van Hollant ende Westvries-
 799. lant willende daerinne voorsien soo veele mogelijk
 800. sal sijn, gekeurt ende geordonneert hebben, sulck sij
 801. doen bij desen, dat niemant hij sij wie hij wesen magh,
 802. opten sondagh eenigh werck sal doen mogen, het sij
 803. ambacht, ofte lantwerck, ofte ackerwerck, als
 804. ploegen, saijen, maijen, scheeren*, wieden, hoijrijden, *kaal maken van land

folio 32

805. speten, delven, darschen, wannen, ofte diergelijcke.
 806. Item wasschen, wringen, boelhuijsen houden, tsij van
 807. weverijen, verpachtingen van saet ofte hoijgewas,
 808. als andere boelhuijsen. Sullen oock de barbiers geen
 809. personen mogen scheeren, ofte eenigh ander werck doen
 810. hoemen t'noemen mach, ende wat werck het soude
 811. mogen sijn. Noch oock niet mogen kaetsen,
 812. kolven, clootschieten, ofte diergelijcke exercitien* *hier: bezigheden
 813. te plegen.

814. De waerden noch ijmant van die neeringe op sondagen niet te tappen nochte gelagen te setten

815. Item sullen oock geene waerden ofte waerdinnen
 816. cramers, wijnvercoopers ofte andere soodanighe
 817. personen op sondagen eenighe gelagen mogen setten,
 818. ofte personen om te drincken binnen haer huijsin-
 819. gen mogen innemen, om aen deselve eenige koele
 820. wijnen, bieren ofte gedistileerde wateren te tappen
 821. ende te vercoopen, voor der sonnen onderganck, gelijk
 822. mede niemant voor den verseijde sonnen onderganck
 823. inde herbergen, cramers ofte wijnvercoopers huij-
 824. sen diergelijcke drancken sullen mogen drincken
 825. noch tot dien eijnde vergaderen, alles op een boete
 826. van drie gulden te verbeuren, soo wel bij die geene
 827. die d'selve getapt als bij die geene die d'selve
 828. gedroncken heeft.
 829. Welverstaende dat hier van exemt sijn de reijsende personen

830. Item geene vergaringen te maecten om te drincken

831. Sullen oock geene personen vermogen op

folio 33

832. sondagen voor den sonnen onderganck bijden
833. anderen mogen vergaderen, in ijmants huijsinge
834. ofte andere plaetsen om met den anderen te
835. drincken op gelijcke boeten als vooren.

836. Bij geenige winckeliers onder de predicatie eenighe waren te vercoopen

837. Is mede gekeurt ende geordonneert, dat geene cramers,
838. vettewariers, lakencoopers, sijde winckeliers ofte
839. andere soodanige personen eenighe winckelwaren
840. tsij aen hare medeburgers ofte van buijten incomende
841. personen, op Sondagen onder de predicatien ende voor
842. ende alear d'selve volkomentlijck sullen sijn geëijndicht
843. sullen mogen vercoopen, aenvanck nemende des
844. smorgens de klock half negen uren, ende des namiddaeghs
845. de klock een ure, op verbeurte van drie gulden
846. te verbeuren bijde vercoopers ende coopers respectie.

847. Nochte bij de schippers haer goederen te ontlasten

848. Gelijck mede geen schippers onder de voerseijde
849. predicatien hare ingeladen bieren ende andere aenge-
850. brachte goederen ende waren sullen mogen lossen,
851. noch doen lossen ofte t'huijs brengen op gelijck boeten
852. als vooren.

853. Nade clock 8 uren geen vis te vercoopen

854. Sullen mede geen visjagers* ofte visvercoopers
855. nade clock 8 uren des morgens haer vis op de vis-
856. marckt ofte bijde huijsen om mogen vercoopen, op
857. gelijcke boete als vooren.

*visventer of visser

folio 34

858. Nochte met backen besich te sijn

859. Gelijck mede geene backers na de clock
860. 8 uren met haer backen besich sullen sijn.

861. Des sondaghs geene omroepinge te doen

862. Sal oock mede de stadtsomroeper niet vermogen
863. des sondaghs eenige omroepinge te doen maer den selven
864. wert sulcks schriftelijck geënterdiceert* ende verboden.

*verboden

865. *Werden alle(e)n toegelaten nootsakelijcke wercken*

866. Welverstaende dat hieronder niet begrepen sal zijn
867. soodanigh nootdruftigh werck, dat geene patientie
868. kan noch toegelaten werden als dingen die vergancke-
869. lijk zijn het welcke sal staen tot discretie* ende *ter beoordeling
870. proeve van Schout ende Schepenen.

871. *Op sondagen geen winckels te openen noch stallingen te setten*

872. Sal oock niemant binnen Schagen vermogen eenige
873. huijsen, winckels, off veijnsters, uijtteluyten, ofte stal-
874. linghe te setten, om eenige waren ofte coopmanschappen
875. te venten op sondagen ofte andere geordonneerde
876. vierdagen,, op pene van telcken reijse te verbeuren
877. een boete van drie gulden.

878. No. 49

879. *Ordre op het vergaren* ende huwelijcken van jongeluiden; 50 gulden *verbinden, verbintenis aangaan*

880. Ende alsoo de experientie leert, dat niet jegen-
881. staende bijde Eedele Mogende Heeren Staten, seeckere
882. ordonnantie op vergaren vande jongeluide, ende
883. andere persoonen met malkanderen inden huwe-

folio 35

884. lijcken staedt gemaect ende geordonneert is, noch-
885. tans veele henlieden vervorderen sich in huwelijcke
886. te begeven, ende malkanderen te beslapen, op seeckere
887. voorgaende troubeloften, die sij luijden (soo sij seggen)
888. d'een den anderen hebben gedaen, sonder voorgaende
889. publicatie der geboden ende solemnele* bevestinge *plechtige
890. van 't huwelijck, tsij inder kercke ofte vande Mage-
891. straet, alle twelcke is streckende tot vilipendentie* *verachting
892. ende kleijnachtinge vande huwelijcken state, d'welcke
893. is een heijlige ordonnantie Godts, d'welcke oock
894. bij allen oorlijcken behoort begonnen ende onderhouden
895. te werden streckende oock t'selve tott groote in-
896. conveniëntien* die die daer uijt mogen voortcomen, ende *ongemakken
897. te bevreesen staen, d'wijle door sulck een middel
898. ijmant wettich aen een ander verbonden zijnde, door
899. belofte hem tot het tweede voegende, de eerste be-
900. noemt zijn actie, die hij ofte sij soude mogen propo-
901. neren*, item dat daerdoor oock lichtelijck soude kunnen *aanvoeren
902. geschieden dat sulcke persoonen metten anderen in
903. huwelijcke state komen te vergaren, die d'een d'an-
904. der soo na in grade bestaende waren, dat sij luijden naer
905. luijt van de wet Godts, sulckx niet vermochten te doen,
906. omme dan daerinne te versien, ende te verhoeden de
907. inconveniëntien die daer uijt soude mogen ontstaen,

908. ende te bevorderen dat d'selve ordonnantien naer behooren
 909. mach werden begost* ende aengevangen, Soo is bij *begonnen
 910. Schout ende Schepenen gekeurt ende geordonneert
 911. dat niemant sij sijn van wat state, conditie ende
 912. qualiteijt sij wesen mogen, hen luijden vervorderen

folio 36

913. sullen metten anderen in huijshoudinghe te treden,
 914. ofte malkanderen te beslapen, voor ende alear sij
 915. haere luijden drie sondaeghs geboden tsij inder
 916. kercke ofte van wegen de magestraet gehadt
 917. hebben ende dienvolgende getrouwt sullen sijn, sonder
 918. dat sij haerluijden geboden henluijden int heijmelijcken
 919. in andere plaetsen ofte vergaderingen sullen
 920. mogen doen geven twelck directelijck mits desen
 921. wert verbooden op een boete van van L (50) gulden, voor
 922. ijder persoon soo haest* sij luijden malkander beslapen *zodra, direct nadat
 923. sullen hebben voor de publicatie der geboden ende
 924. solemnele bevestinghe van huwelijck ende voorts van
 925. ijder maent achtervolgende de placcaten vande Eedele
 926. Heeren Staten daer op gestatueert ende geordonneert
 927. te gaen twee dardepaerten* ten proffijte vande *tweederde deel
 928. Officier, ende het resterende derde paert ten proffijte
 929. vande arme weesen binnen Schagen.

930. Oock op die van buijten incomen

931. Sullen mede die geene die van buijten in
 932. sijn comende ende alhier binnen Schagen malkander
 933. comen beslapen mede verbeuren d' L (=50) pond boeten

934. geene personen onder troubeloften sittende malkander te beslapen

935. Item sullen geene burgers noch inwoonders
 936. binnen Schagen, de personen mer welcke sij
 937. trouw ofte beloften sitten, binnen noch buijten

folio 37

938. Schagen mogen beslapen, voor de solemnisatie* van *plechtige voltrekking
 939. t'huwelijck, op een boete ende pene van L gulden
 940. welverstaende dat niemant daerover sal nemen gecollanoiert* (?)
 941. als de kinderen waren gebooren binnen die tijt dat de twee voor-
 942. echt werden gehouden, aldus geamplieert den 4 febr. 1697. *een afschrift verlangen

943. Met geen andere Officieren af te maecken

944. Ende sullen t'selve oock met geen andere Offi-
 945. cieren mogen af maecken.

946. *Geen hoererij te bedrijven*

947. Ende in gelijcke boete sullen die geene vervallen
948. voorde eerste reijse die henluijden in hoererij
949. metten anderen verlopen.
950. Gereserveert den Officier sijn vorder recht.

951. No. 50

952. *Van het singen op Nieuwjaers, drie Coningen en ende andere dagen*

953. Ende alsoo vele mensen soo ouden als jongen
954. haer niet en ontsien te gebruijcken seer groote
955. insolentien* ende moetwillgheden soo opde nieuwe- *onbeschaamdheden
956. jaers ende drie coningen avonden als deurgaens, ende
957. wel sonderlingh op den dag des Heeren, ende andere
958. hooftdagen, niet alleen tot onteeringe vande selve
959. dagen oock tot groote ergernisse vande goede gemeenten,
960. hebben daeromme Schout ende Schepenen binnen Schagen,
961. (inherende* haere voorgaende keuren) alsnoch gewilt ende *samengaand met
962. geordonneert, willen ende ordonneren bij desen, dat nie-
963. mant t'sij jongh ofte out sich sal vervorderen op den
964. aenstaende nieuwjaers ofte drie coningen avondt ofte

folio 38

965. andere d'selve volgende avonden te gaen singen voor
966. de deuren van goede luijden, ofte andersints over
967. strate eenige deuntjes ofte liedekens ofte eenige
968. andere straetsgeruchten te plegen, voor dans
969. noch voorsangen* te maecken, op een boete van *aanheffen van een lied
970. drie gulden.

971. *Op drie Coningen met geen stennen (=sterren) noch vastenavont met rommel potten te loopen*

972. Sullen mede gelijcke boeten verbeuren die geene
973. die op drie coningen met eenige daer toe
974. gemaecte sterren* ende vreemde figuren, ofte *ster op een stok(je)
975. omtrent den vastenavont met rommel potten* comen *trommel van met varkensblaas
976. loopen, oock die loopen mommen* ofte spreecken aen de *maskers; verkleed
977. goede luijden huijsen om daerdoor d'selve ijets af te
978. bedelen
979. Tsj dat sulckx geschiet binnen Schagen ofte op de
980. buijten buerten.

981. No. 51

982. *Nochte op deselve ende andere tijden eenige beesten te tracken ofte kneppelen*

983. Is mede gekeurt ende geordonneert dat niemant
984. tsij out ofte jonck, op vastenavont ofte andere tijden

985. eenige swanen, conijnen, of iets diergelijcke sal
 986. mogen trecken, rijden, ofte kneppelen, ofte eenige
 987. katten uijtter tonnen steecken, ofte te smijdtten ofte
 988. ijets diergelijckx soude mogen doen, op een boete
 989. van xvij (18) pond te verbeuren bij ieder persoon die

folio 39

990. sulckx is doende, ende sullen de waert ofte
 991. waardinnen een half jaer van hare neeringe
 992. gesuspendeert* worden. *geschorst

993. Geen papegajen opte rechten noch wimpelen uijt te steecken maijeboomen te planten sonder consent vande heere ofte magestraet

994. Sullen oock mede niemant mogen oprechten
 995. eenige papegajen om die te laten schieten, ofte
 996. eenige wimpelen doen uijtsteecken, fijne koecken
 997. doen uijtroeppen*, maijebomen doen halen ten ware *laten omroepen
 998. het selve geschiede met consent vande Heere indien
 999. hij present ende indien niet met consent van
 1000. Schout ende Schepenen om alsoo de jongeluiden bij
 1001. malkander te locken op een boete van x (10) gulden.

1002. Sullen ouders voor hare kinderen staen. Pene voorde arme.

1003. Ende sullen de ouders voor hare kinderen moeten
 1004. responderen, ende soo dese ordonnantien worden gecon-
 1005. travenieert bij persoonen die vande aelmissen sijn
 1006. levende, sullen d'selvighe den tijt van ses weecken
 1007. van hare aelmis gesuspendeert worden.

1008. No. 52

1009. *Geen uijtroepinghe te doen of biljetten te affigeren** *aanplakken

1010. Item is mede gekeurt ende geordonneert dat nie-
 1011. mant eenige uijtroepinghe sal mogen doen, ofte
 1012. doen doen, noch eenige biljetten affijgeren, ofte doen

folio 40

1013. affigeren, binnen de jurisdicite van Schagen,
 1014. dat sulckx als voorseit is sal worden gedaen op een
 1015. boete van x (10) gulden.
 1016. Te verbeuren soowel bij de uijtroeper, affigeerder,
 1017. als den geene die sulckx laet doen.

1018. (doorgehaald: den 21 jan 1688 bij ampliatio verklaert sijn opsicht te hebben op de keure hier vooren)

1019. dese keure heeft geheel en al opsicht op de voorgaende keure daer toe in voorgaende oude dit wierde gedaen om de luijden soo bij en op die ofte die plaetse te vergaderen.

1020. Den 1^e (?) september (?) 1697 bij ampliatie vert... (?) (?) te hebben op de voorgaende ende niet op no. 7 also bij abijs* soo begrepen nrs (?) [slecht leesbare aanvulling]

1021. No. 53

1022. *Op 's Heeren straten niet te kolven ofte andere oeffeninge te doen* (of iemand naroeppen)

1023. Hebben mede Schout ende Schepenen om s' Heeren
1024. straten ende insonderheijt die meest worden betreden
1025. veijligh te houden, gekeurt ende geordonneert, keuren
1026. ende ordonneren bij desen, dat voortaan niemant tsij out
1027. ofte jonck, op de selve sal mogen kolven, kloot schieten,
1028. met sneeballen werpen, tsij metten handt of slingers of iets
1029. diergelijckx doen, op een boete van x (10) stuijvers te
1030. verbeuren soo dick ende menichmael yemant daer
1031. over bekeurt wordt. En sullen de ouders voor hare kinderen
1032. responderen

1033. *bij wie te bekeuren*

1034. Ende sullen de contraventeurs van 't gunt voorseid is,
1035. bij eenen ijgelijck burger geloofwaerdich sijnde mogen
1036. bekeurt werden, op halve boete behoudens den heer
1037. sijn recht.

1038. No. 54

1039. *Vant strate reijnigen*

1040. Is mede geordonneert ende gekeurt, dat een ijge-

folio 41

1041. lijck burger binnen Schagen woonende gehouden sal
1042. sijn alle saterdaghsavonts hare straten die sij voor hare
1043. deuren hebben te reijnigen ende schoon te macken
1044. geduerende tot mits vasten toe, op een boete van ses stuijvers.

1045. *Oock die int achterom uijtcomen*

1046. Ende de bueren int Achterom uijtcomende sullen
1047. gehouden sijn de straten ende gooten daerdoor loopende
1048. ijder voor sijn huijs schoon te houden.

1049. No. 55

1050. *Geen arme luijden van bujten incoomende sonder consent binnen Schagen te mogen wonen ende niet te geven voor dat deselve aldaer 10 jaren hebben geweest*

1051. Alsoo men vindt dat veele arme personen, in
1052. grooten getale alhier binnen Schagen metter woo-
1053. ne van bujten sijn woonende, op hope dat sij binnen

1054. zijnde tot subsidie* van haren armoede uijtte ordinaris* *ondersteuning *'wettelijke'
 1055. middelen (tot onderhoudenisse vande arme burgeren
 1056. gedestineert*) gealimenteert sullen worden, dat *bestemd
 1057. oock verscheijden burgers haer niet en ontsien, aen
 1058. soodanige van buijten incomende persoonen hare
 1059. huijsen of camers (dien sij tot dien eijnde approprieren*) *geschikt maken
 1060. te verhueren, sonder nochtans te versoecken consent
 1061. van Schout ende Schepenen, alle het welck is
 1062. streckende tot aftreck vande arme middelen,
 1063. ende beswaernis vande goede gemeenten, omme
 1064. daerinne te voorsien, soo ist dat Schout ende

folio 42

1065. Schepenen gekeurt ende geordonneert hebben,
 1066. sulcx sij doen mits desen, dat de soodanige van
 1067. buijten incomende persoonen, ende die alhier alreede
 1068. bij voorverhaelde consent ingecomen soude mogen
 1069. sijn, binnen onse stede, den tijd van thien achter-
 1070. eenvolgende jaren continuerende sullen hebben ge-
 1071. woont, voor ende aleer d'selvige eenige gifte uijtte
 1072. arme middelen sullen mogen genieten, ende naer
 1073. verloop van thien jaren sullen Schout ende Schepenen
 1074. alsdan in desen disponeren naer behooren.
1075. *D'selve sonder consent geen huijsen te verhuren of vercoopen*
1076. Sullen mede geene persoonen eenige huijsen
 1077. ofte camers aen soodanighe van buijten incomende
 1078. persoonen mogen verhueren, ofte vercoopen [ziet op vercoopen onder de hant]
 1079. sonder eerst ende alvorens hebbende consent van Schout
 1080. ende Schepenen, op een boete van xvij (17) pond
 1081. Ende werden de huijsen ende camers hier vooren
 1082. verclaert excoutabel* *volgens vonnis verkoopbaar
1083. *D'selve niet langer te huijswisten* als drie dagen* *huisvesten
1084. Sullen oock soodanige persoonen niet mogen
 1085. huijswesten langer dan drie dagen naer welcke
 1086. tijt sij haervan de selve moeten ontledigen op
 1087. gelijcke boeten.

folio 43

1088. No. 56
1089. *Van't poortschap te winnen*
1090. Is mede gekeurt ende geordonneert dat niemant
 1091. (tot sijn mondighe jaren gecomen zijnde) binnen
 1092. de heerlijkheijt van Schagen sal mogen woonen,
 1093. ten hij binnen ses weecken naer dat hij ingecomen

1094. is, sijn poorterschap come winnen ende daerbij
1095. doen sijn eet van getrouwigheid, soo sulckx andere
1096. personen in conformite* de hantvesten gedaen *in overeenstemming met
1097. hebben ende laten hem registreren inde registeren
1098. die bijden secretaris daer van pertenentelijk
1099. gehouden werden, opte boete van drie pond te
1100. xl (40) grooten vlaems, ende sullen oock die geene
1101. die alreede hier wonen ende hare poorterschap
1102. nog niet gewonnen hebben, in t'gun voorseid is mede
1103. gehouden sijn.

1104. No. 57

1105. *Vant slooten ende hecken der lendens** *aangrenzende landen of landeigenaren

1106. Is mede gekeurt ende geordonneert, dat soo
1107. ijmant van de ingesetenen, die lant ofte huijsen
1108. possideren*, tot separatie* vande selve neffens de len- *bezitten *scheiding
1109. den ende gebuijren begeerde te hecken, ofte te slooten,
1110. dat in dien gevalle de lendens gehouden sullen sijn
1111. mede te speten, op sodanige wijte als de keure
1112. is mede brengende ende te hecken opde hooghte
1113. van ses voeten, ofte ten ware de parthije

folio 44

1114. met lager heck te vreden ware, op een boete
1115. van drie gulden, ende bij vorder nalatigheid sullen
1116. Schout ende Schepenen 't selve tot coste van ge-
1117. breeckige mogen doen doen.

1118. No. 58

1119. *Van het teer warmen*

1120. Sal oock mede niemant wie het soude mogen
1121. sijn, eenigh teer binnen sijn huijsinge ofte schuer
1122. mogen warmen, maer sullen moeten doen buijten
1123. d'selve ten minsten drie roeden van houtwerck
1124. afgescheijden, ten ware sij t'selve onder sodanigh
1125. eenen schoorsten begeerden te doen, die met
1126. eenen steenen pijp tot boven de huijsinge was
1127. uijtloopende, op een boete van drie gulden
1128. welverstaende dat de schuijtemakers ende
1129. wagemakers hier van exemt* sijn. * uitgezonderd

1130. No. 59

1131. *Van het setten van hecken aende gemene wegen*

1132. Is mede gekeurt ende geordonneert, dat niemant
1133. binnen de jurisdictie van Schagen eenige hijnin-

1134. ge ofte hecken naerder aen gemeente wegen
 1135. sal mogen setten, dan op de wijte van 18 voeten,
 1136. des dat sij in sulcken gevalle het heck op beijde
 1137. eijnden moeten open houden tot een bequamen
 1138. ganck voorde passanten, ten ware sij de wegh

folio 45

1139. voor de hecken langhs tot hare costen begeerden
 1140. te beleggen ende die geene die sijn werff ofte lant
 1141. begeeren van de wegen af te delven, sullen moeten
 1142. xvij (18) voeten voor de wegh laten, op een boete van
 1143. x (10) gulden, ende sullen daer en boven Schout ende
 1144. Schepenen t'gun* voorseid is tot haren costen mogen
 1145. doen *hetgeen

1146. Den 21 januari 1688 bij ampliatio verklaert dat die begeert te hecken of
 1147. af te speeten, tselve echter niet sal mogen doen als alvorens daertoe
 1148. consent van de gerechte bekomen hebbende en echter sal blijven
 1149. beswaert met het onderhoud vande weg ende straet

1150. No. 60

1151. *Van het vervoeren en vercoopen van de mis*

1152. Is mede gekeurt ende geordonneert, dat niemant
 1153. eenighe mis buijten Schagen sal mogen ver-
 1154. voeren anders dan op sijn eijgen lant, oock geen mis
 1155. vercoopen aen eenighe buijten poorters om dien
 1156. buijten Schagen te vervoeren, op een boete van
 1157. xvij (17) pond
 1158. dese is geroijeert met de keure 1684

1159. No. 61

1160. *Van het rijden over de straten*

1161. Is mede gekeurt dat niemant hij sijn burger ofte
 1162. gaste, met wagen kar ofte paert, met ongeregelt-
 1163. heijt mogen rijden langhs de straten binnen Scha-
 1164. gen tsij of sijn op de wagen sitten ofte niet, maer
 1165. sullen geschicktelijck moeten rijden, sullen
 1166. oock niet vermogen langhs de klinckert

folio 46

1167. straet te rijden, alles op een boete van xx (20) stuijvers

1168. *En om de putten ende bruggen*

1169. Sal oock niemant vermogen om de putten*
 1170. ofte bruggen te rijden, op gelijcke boeten *rij daar voorzichtig langhs

1171. No. 62

1172. *Geen groote honden te houden*

1173. Belangende de groote doggen ende andere groote

1174. honden is gekeurt ende geordonneert dat nie-

1175. mant eenighe honden sal mogen houden ofte doen

1176. houden dien soo groot sijn dat se niet door de

1177. ringh* mogen, ten ware sij d'selve op haer eijgen

*controlemiddel bij de schout

1178. ende dat geseelt* begeerden te houden, op een boete

* vastgebonden

1179. van drie gulden.

1180. Te verbeuren soo dick ende menichmael ijmant daer

1181. over bekeurt wert ende sullen mogen bekeurt

1182. worden bij ijgelyck burger geloofwaardigh sijnde

1183. op halve boeten.

1184. No. 63

1185. *Geenige beesten los te laten lopen op onbekeijnt lant, wegen ende straten*

1186. Sal oock niemant vermogen eenige paerden,

1187. koeijen, koebeesten, ofte schapen los laten lopen,

folio 47

1188. ofte oock schapen halen, op onbekeijnt lant, wegen

1189. straten ende oock op saijlant het sij binnen of buijten

1190. de stoppeltijt, op een boete van drie gulden, voor ijder

1191. paert, ende ses stuijvers van ijder schaep.

1192. Ende de voerluijden die hare paerden laten lopen

1193. op de wegen, ofte straten, sullen verbeuren van ijder

1194. paert ses gulden.

1195. *Oock niet op gehuerde wegen*

1196. Ende die eenighe wegen huijren, van de kercke

1197. vande kercke van Schagen, sullen mede gehouden

1198. zijn hare beesten opte selve geseelt te houden, sonder

1199. die met eenighe hecken te mogen afschutten, op

1200. een boete als vooren, ende niemant sal vermogen

1201. eenige varckens op de gemelte wegen mogen

1202. houden, op een boete van iij gulden als vooren.

1203. No. 64

1204. *Geen koeijen ofte andere beesten in eens anders lant te laten lopen*

1205. Item soo ijmant koeijen ofte paerden soo dickwils

1206. in ijmants anders gewas waren comende, dat de eijgenaer daer

1207. aende Officier ofte Boode klaegde, ende dan de koeijen

1208. ofte paerden opte gedane klachte gehaelt worden,

1209. sullen de eijgenaers vande selve koeijen ofte paerden
1210. daer over verbeuren aende Schout ofte boode van ijder
1211. xx (20) stuijvers.

folio 48

1212. No. 65
- 1213. Bijde buijtenpoorteren geene paerden te houden aende dijck*
1214. Item sullen geene buijten poorters eenighe paerden
1215. mogen houden, geseelt ofte ongeseelt, aenden ouden
1216. vriesen seedijck, op een boete van iij (3) gulden.
1217. Te verbeuren telcken male sij daer over bekeurt
1218. werden.
1219. No. 66
- 1220. Geene schapen los te laten loopen op gehuerde wegen*
1221. Item sal oock niemant sijn schapen los laten
1222. loopen op wegen die sij gehuert hebben, op een
1223. boete van (aantal wordt niet genoemd) stuijvers ijder schaep
1224. No. 67
- 1225. Item geene varckens*
1226. Sal oock mede niemant eenighe varckens mogen
1227. los laten loopen, bij de heeren wegen, ofte opte heeren-
1228. straten, op een boete van xx (20) stuijvers.
1229. soo dick sij aldaer gevonden worden.
1230. No. 68
- 1231. Geen gansen op een anders gras te houden*
1232. Item alle die geene die gansen begeeren te houden,
1233. sullen d'selve houden op haer eijgen gras, op pene wiens
1234. gansen bevonden worden op eenanders gras te gaen
1235. ende daer over bekeurt werden, sullen gelden

folio 49

1236. een boete van xx (20) stuijvers
1237. ende sullen mogen bekeurt worden bijde eijge-
1238. naers, opte halve boeten.
1239. No. 69
- 1240. Geene timmeringe van eenig dinck aende gemeene straet off wegen te doen, als nae voorgaende ordonnantie vande magestraet*

1241. Item sal niemant eenige fundamenten van
 1242. huijsen, ofte oock gevels tsij boven ofte beneden, tsij
 1243. nieuwe ofte oude, die afgebroocken sijn, item
 1244. geene heijningen aende wegen, noch stelten, aende
 1245. gemeen vaert, luijven, pothuijsen*, ofte andere *lage aanbouw aan het huis
 1246. diergelijcke aende straete mogen leggen, setten
 1247. ofte maecken, ofte doen maecken, oock haere huijsen
 1248. ofte erven afhoecken, ofte platingen*, sonder eerst ende alvorens op *beschoeiing
 1249. allen desen daer op geroepen te hebben, de gerechte
 1250. van Schagen, ende sullen dan gehouden sijn henluij-
 1251. den te reguleren naer de ordonnantie die hen
 1252. luijden bijde Gerechte verleent sal werden, alles
 1253. ende ijder mael op een boete van x (10) gulden
1254. *Op de huijsen tzij van nieuws of bij reparatie geen dack te leggen dan pannen*
1255. Is mede gekeurt ende geordonneert, dat niemant
 1256. die eenighe huijsen komende te vernieuwen, ofte
 1257. eenigh gedeelte vandien, ofte het gespant, ofte
 1258. dack, tsij int geheel ofte voor een gedeelte (schoon
 1259. het gespant moste werden verandert) ter descretie* *overleg met, oordeel van

folio 50

1260. vande Magestraet, ofte oock nieuwe te doen
 1261. timmeren, binnen het oostelijnde van de Molenstraet
 1262. tot het huijs van Cornelis Jacobs oomkees incluijs,
 1263. de wiels brugh, en het laentje, d'selve sal mogen
 1264. decken anders als met pannedack, op een boete van
 1265. xxv (25) gulden, ende salmen het gemaecte af doen
 1266. breecken, ende sulckx tot coste vande eijgenaers
 1267. doen doen.
1268. Dese keure wert verstaen alleen plaetse te hebben op nieuw getimmerde huijsen ende
 nieuwe gespanten, de schueren daer onder niet begrepen; den 20 juni 1670.
1269. No. 70
1270. *Verbodt aende buijten poorters wegen het visschen*
1271. Ende alsoo men dagelijckx bevindt dat de buijten-
 1272. poorteren de wateren binnen Schagen alsoo sijn
 1273. ontledigende van visschen datmen nauwelijckx
 1274. vis int water is vindende, streckende tot nadeel
 1275. ende schade vande ingesetenen, is daerom bij Schout
 1276. ende Schepenen gekeurt ende geordonneert, dat geene
 1277. buijten poorters sullen mogen komen visschen
 1278. binnen de jurisdictie van Schagen, met eenighe
 1279. laijwant* op een boete van (soo t'is geschiet mette *vistuig met kistje
 1280. schaeckel* ofte schaeckelstock) xvij (17) pond mitgaders *driewandig visnet (met stok)
 1281. de schuijt ende twant verbeurt, te verbeuren bij

1282. ijder handadige* persoon. *erbij betrokken

1283. *Verswaringe vande boete, soo gevist wert met eenigh gaend want*

1284. Ende soo t'selve geschiet is met gaent want* *sleepnet

folio 51

1285. t'sij segen*, bleijwant*, schaeckels aen malkan- *net *net voor blei *zie r. 1280

1286. der gesteecken, ofte oock met schaeckel gestreecken*, *over de bodem gehaald

1287. worp net, ofte eenigh ander gaend want, hoeda-

1288. nigh t'selve oock soude mogen wesen, soo sal ijder

1289. handadige persoon verbeuren driemael xvij (17) pond

1290. ende daerenboven schuijt ende want verbeurt

1291. welcke boete sij sullen gelden t'sij of sij op verscher

1292. daet bekeurt werden, dan of den Officier namaels

1293. t'selve met getuijgen konde bewijsen, ende geen

1294. lanckheijt van tijt sal henluijden verschoonen.

1295. Welverstaende soo die personen die sulckx

1296. gedaen hebben, buijten de coggen sijn woonende,

1297. sullen den boeten tot discretie van Schepenen

1298. verswaert werden, ende de personen arbitralijc-

1299. ken gecorrigeert.

1300. *De vis bij binnenpoorters gevangen binnen Schagen te marckten*

1301. Is mede gekeurt ende geordonneert, dat alle

1302. binnenpoorters de vis dien sij in de visscherijen

1303. binnen Schagen sijn vangende, gehouden sullen sijn

1304. binnen Schagen te marckten, sonder te mogen d'selve

1305. buijten voeren, ofte aen buijten luijden vercoopen

1306. op gelijcke boete van driemael xvij (17) pond

1307. ende verbeurte van schuijt ende want en geen

1308. langheijt van tijt sal henluijden verschoonen, soo

folio 52

1309. wanneer den Officier sulckx naderhant conde

1310. bewijsen.

1311. *Ordre op het visschen ende tijt*

1312. Ende gemerckt dat men bevint dat groote ver-

1313. nielinghe geschiet, soo door onbehoorlijck als

1314. ontijdighe visschen, soo ist dat Schout ende

1315. Schepenen om daer tegens te voorsien, gekeurt

1316. ende gordonneert hebben dat niemant wiet* *wie het

1317. oock soude mogen wesen, met eenigh gaend

1318. want [of plompwant*] sal mogen visschen [en plompen*] ende dat oock niemant

1319. met eenigh want hoe 't selve genaempt soude *plomp = stok om op het water te slaan

1320. mogen sijn, sal mogen vissen, van den 15 maert om de vis op te jagen

1321. af gedurende tot den laetsten maj incluijs, alles
 1322. op gelijcke penen ende boeten als vooren.
 1323. en sal niemant meer mogen vissen als tweemaal ten weecke
 1324. namelijk des dinghsdaeghs ende donderdaeghs op de boete van 10 heeren* *soort munt

1325. Dit is verandert op alle dagen te mogen visschen A^o 1677 dese keure vant vissen nihil en wert gereserveert tot het placcaet van den jare 1677

1326. *Int riet niet te varen vissen*

1327. Sal oock niemant int riet mogen varen
 1328. om te visschen soo wanneer 't riet langh is,
 1329. op een boete van iij (3) gulden.

1330. No. 71

1331. *In gemeene vaerten vrij te modderen** *paling trappen

1332. Is mede geordonneert dat een ijgelyck bur-

folio 53

1333. ger sal mogen modderen in alle gemeente-
 1334. slooten sonder te verbueren mits datse niemants
 1335. kanten haecken* noch onder clocken. *steken *stuk maken met golving

1336. No. 72

1337. *Verbodt tegens openen van het verlaet** *brug (over een afwateringsluis)

1338. Item sal niemant het verlaet ophaelen, noch oock
 1339. klincket* aen het selve mogen op setten, sonder *klein deurtje
 1340. expres consent vande Magestraet, op een boete
 1341. van x (10) gulden.
 1342. Ende soot bij eenighe schuijtoerders geschiet,
 1343. sullen sij daer en boven gesuspendeert* werden, op geen *schorsen
 1344. veer te mogen varen den tijt van een half jaar.

1345. No. 73

1346. *Item tegen het doen delven van cadijcken ende openen der pompen*

1347. Item sal oock niemant eenighe cadijcken* mogen *lage molendijk

1348. door delven, ofte pompen* opsetten, ofte halen *plaatsen
 1349. ten sij het geschiede met consent als vooren, op
 1350. gelijcke boete van x (10) gulden.
 1351. Te verbeuren soo dick ende menichmael sij daer
 1352. over bekeurt werden, ende sullen daerover bekeurt
 1353. werden, bij eenen ijgelyck burger geloofwaardigh
 1354. op halve boeten

folio 54

1355. No. 74

1356. *Item tegens t'opensetten der hecken*

1357. Sal oock niemant hen vervorderen ijmants
1358. hecken staende op de cadijcken open te setten, ofte
1359. aen stucken te breecken, om met sijn koeijen ofte
1360. paerden daer door te gaen, op een boete van drie gulden.

1361. No. 75

1362. *Geen doode krenge op de wegen leggen te laten*

1363. Item sal niemant hem vervorderen eenige
1364. doode krenge, tsij koebeesten, paerden, schapen,
1365. varckens, jonck ofte out, op eenighe heeren
1366. ofte gemeente wege, ofte wateren, wanneer
1367. die gevilt sijn ofte niet, te brengen, of te laten
1368. brengen ende leggen, directelijck ofte indireck-
1369. telijck, op een boete te weren van ijder koebeest
1370. ofte paert, jonck ofte out, van ses pond, van schapen
1371. als vooren mitgaders varckens drie pond van
1372. gelijcken oock geene katten, honden, ofte dierge-
1373. lijcke int water te werpen, op een boete van
1374. dertigh stuijvers.

1375. No. 76

1376. *Ordre op de messemakerije ende het slaen der teijckens op de messen*

1377. Alsoo door menichvuldigen vande messemackers
1378. hier ter stede, lichtelijck geschapen ware veele

folio 55

1379. twisten, kraekelen, ende onenichheden onder de
1380. basen te ontstaen over het slaen van de teijckenen
1381. op hare messen, gelijk daer van de beginselen* alreede *uitgangspunten, oorzaken
1382. voor de vierschaer geweest sijn, soo ist dat Schout
1383. ende Schepenen omme daerinne te versien, ende alle
1384. moeijten te voorcomen, inhererende* hare vorighe *behorend bij
1385. ordonnantie anno 1628 geleijt tot bevorderinge
1386. vande neeringhe ende welvaert deser plaetse gekeurt,
1387. geordonneert ende gestatueert hebben, keuren,
1388. ordonneren ende statueren mits desen, dat geene
1389. basen, t'sij jongh aencomende, van andere plaetsen
1390. incomende, ofte oock oude basen, sullen vermogen
1391. eenighe teijckens op hare messen te slaen tsij int
1392. geheel ofte deel, t'sij oock met off sonder eenigh
1393. bijslagh, om alsoo eenigh onderscheijt te maecten,

1394. die bij andere basen geslagen worden, ofte oock die
 1395. haer eigentlijck uijtcoop*, ofte andersints toebehooren, *afkoopsom
 1396. gelijk sij oock niet sullen vermogen eenighe teijc-
 1397. kens te slaen die de teijckens alreede gesla-
 1398. gen werden, soo gelijk sijn, dat men die bij onbekende
 1399. op de oude teijckenen, soude konnen uijtsteecken
 1400. maer sullen sulcke teijckens moeten slaen die een
 1401. ijder kan oordeelen geen gemeenschap met anderen
 1402. te hebben, alle t'welcke uijtdruckelijck wert ver-
 1403. boden, opde verbeurte vande messen ende telcken
 1404. reijse noch een boete van xvij pond.
1405. Ende sulckx omme te beter te effectueren
 1406. sullen geene ende ofte nieuwe aencomende

folio 56

1407. basen eenighe nieuwe mercken mogen slaen, sonder
 1408. sulckx alvoren Schout ende Schepenen te hebben
 1409. gecommuniceert ende der selver consent tot dien
 1410. vercregen.
1411. *Geenige haecken* te slaen als den bootshaeck* *haak als teken
1412. Ende alsoo (onaengesien dese keure) echter
 1413. nochtans merckelijck different is ontstaen over
 1414. het slaen van haecken, is bij Schout ende Schepe-
 1415. nen bij naerder ampliatie* gekeurt ende geordon- *aanvulling
 1416. neert, dat van nu voortaan niets dan de boots-
 1417. haeck sal mogen geslagen werden, sonder dat
 1418. ijmant so langhe dese geslagen wordt, eenighe
 1419. haecken als branthaeck, weijthaeck, sethaeck,
 1420. stoockelhaeck, puthaeck, speerhaeck, ofte
 1421. oock de hoeck, die desen gelijk is, sal mogen
 1422. slaen, invoegen dat immermeer meer dan een
 1423. haeck in gebruijck sal sijn, op gelijcke boeten
 1424. als vooren.
1425. No. 77
1426. *Ordre op de craemens in de jaermarckten*
1427. Alsoo groote disordre gepleeght wert bijde
 1428. cramers op onse jaermarckten met hare
 1429. cramen sijn incomende, soo dat sij niet alleen
 1430. veele dagen voor 't begin der marcktdagen in-

folio 57

1431. comen, ende hare waren soecken ten venten,
 1432. maer oock gelijcke tijt derven vertoeven tot
 1433. nadeel vande winckeliers ende cramers binnen Scha-

1434. gen, soo ist dat Schout ende Schepenen omme
1435. daerinne te versien, ende hare goede ingesetenen
1436. in hare neeringe naer billicheijt te vorderen*, *helpen
1437. gekeurt ende geordonneert hebben, sulckx sij doen
1438. bij desen, dat geene kramers, tzij koeckcramers,
1439. hoedekramers, kouscramers, ofte andere hoe die
1440. genaempt werden, binnen onse stede met hare
1441. waren niet en sullen mogen comen om d'selve
1442. te vercoopen, dan op twee dagen naer aen onse
1443. marcktdagen, ende oock niet langer dan twee
1444. dagen naerde marcktdagen vertoeven, invoegen* *met dien verstande
1445. dat sij ses dagen alhier mogen blijven daerinne
1446. dan de twee marcktdagen gesloten, op een boete
1447. van drie pond ijder dagh.
1448. Ende sal oock niemant buijten de voorseijde ses
1449. dagen met eenige waren van rasijnen, pruijmen ende
1450. diergelijcke te vercoopen loopen, noch met geen
1451. S.^{ter} claes goet* te vercoopen sitten op de verbeur *Sinterklaasspullen
1452. vande waren ende daer en boven noch iij (3) pond.
1453. No. 78
1454. *Ordre op het vierstoocken ende viersteden** *vuurplaatsen, haardplaatsen*
1455. Ende nadien men bevint dat veele menschen
- folio 58
1456. insonderheijt des somers gewoon sijn, op soodanighe
1457. plaetsen te vieren ende vier te stoocken waer
1458. door niet weijnich perijcels* van brant te vreesen *gevaren
1459. is, soo ist dat Schout ende Schepenen gekeurt
1460. ende geordonneert hebben, keuren ende ordonneren
1461. mits desen dat niemant sal mogen vieren noch
1462. vier stoocken, op soodanighe viersteden, daer de
1463. nevenstaende mueren met hout beschoeijt sijn,
1464. maer sal de stede ten minsten vier voeten hoogh
1465. ende ses voeten langh bemuurt moeten sijn, sullen
1466. de viersteden niet mogen nemen dan ses voeten
1467. vant hoij verscheijde, des dat het hoij aldaer met
1468. plancken noch beschoeijt zij, alles op een boete
1469. van xx (20) stuijvers, soo dick ijmant hier over bekeurt
1470. wert.
1471. No. 79
1472. *De backers sullen geen houtzagels ofte koolstroo stoocken in hare ovens*
1473. Ende belangende het stoocken ende vieren vande
1474. backers dienaengaende is gekeurt, dat geene
1475. backers van nu voortaan sullen mogen stoocken
1476. ende haer ovens heeten met houtzagels, ofte

1477. koolstroo, nocte mot van kuijpers ofte wage-
 1478. maecker, ofte andere diergelijcke stoffe, op een
 1479. boete van xvij (17) pond ende sullen t'selve niet mogen
 1480. op doen, noch oock bergen in hare huijsen, gelijk

folio 59

1481. oock alle schippers ofte andere persoonen
 1482. verboden wert, t'selve alhier binnen te voeren,
 1483. op gelijcke boeten als voren, soo dick ende menich-
 1484. mael ijmant daerover gekeurt wert.
 1485. Dese keure is in de jare 1677 verandert dat het sagel is t'welck binnen de jurisdictie van
 Schagen gemaect wert oock aldaer sal mogen geconsumeert*. **gebruikt*

1486. No. 80

1487. Opte straet van de gemeene wegen niet te rijden

1488. Ende alsoo verscheijden gemeene wegen tot
 1489. merckelijcke kosten jegenwoordigh sijn bestraet
 1490. ende men gaerne de behoudenisse van selve ge-
 1491. vordert saghe, soo hebben Schout ende Schepenen
 1492. gekeurt, ende geordonneert, dat niemant mette
 1493. wagens langs d'selve sal mogen rijden, noch
 1494. jagen, op een boete van xx (20) stuijvers.

1495. Ordre om deselve te onderhouden

1496. Sal mede een ijder gehouden zijn, sijn straet
 1497. te onderhouden, uijt keure ende schou gelijck
 1498. andere straten ende weggen op gelijcke boeten

1499. No. 81

1500. Hoedanigh ende op wat conditie t'rijden geschieden magh

1501. Ende soo ijmant genootsaect is met hoij
 1502. ofte mis d'wars over d'selve te rijden sal sulckx
 1503. hem toegelaten werden, mits dat sij de gebrooc-

folio 60

1504. kene straet wederom sullen repareren, op gelijcke
 1505. boete, ende bij vordere nalatigheijt salmen t'selve
 1506. tot sijnen costen doen doen.

1507. No. 82

1508. Schout ende Schepenen binnen Schagen
 1509. omme te voorcomen alle quade gewoonte ende
 1510. moetwillighe insolentien*, ende afgodische supersti-
 1511. tien*, die int afsterven vande doode ende int begrava-

**onbetamelijkheden*

**bijgelovigheden*

1512. ven vande selvige bij veele menschen gepleeght
1513. ende ter hant genomen wort.

1514. *Geen dagh ofte nachtwake over d'afgestorvene*

1515. Hebben gekeurt ende geordonneert, dat niemant
1516. van haer ingesetenen over haer afgestorven sal mo-
1517. gen geven eenighe dagh ofte nachtwaken, ofte
1518. eenighe personen daer toe noodighen, op een boete
1519. van xx (20) gulden te verbeuren bijde erfgenamen
1520. vande afgestorvene, een ijder persoon die soodanighe
1521. waecken frequenteert sal verbeuren een boete
1522. van drie gulden.

1523. No. 83

1524. *Geen kruijzen op off aen dootkisten te teecken*

1525. Sal oock niemant vermogen tot de kisten

folio 61

1526. totte afgestorvene geappropriert*, te laten
1527. maecken ofte schilderen, t'zij binnen ofte buijten
1528. d'selve ofte aende selve hangen noch op der selver
1529. graven setten, het teecken des cruijses, noch oock
1530. op der selver kisten te setten ofte doen setten, een
1531. brandende kaerse, alles op een boete van x (10) gulden.

*geschikt gemaakt

1532. No. 84

1533. *Geen dooden in de begrafenisse om de kercke te dragen nochte op de graven te knielen*

1534. Sal oock niemant vermogen de doode inde be-
1535. gravenisse der selver om de kercke langhs het kerck-
1536. hoff te dragen, noch oock met ongedeckten hoofde
1537. mogen gaen op de begravenis vande selve noch oock
1538. op de graven der afgestorvenen te knielen om gebe-
1539. den voor dooden te doen, alles op een boete van drie
1540. gulde, te verbeuren bij den contraventeurs.

1541. No. 85

1542. *De keure anno 1661 bij pluraliteijt* van stemmen te niet gedaen.*

*meerderheid

1543. Ende alsoo men bevint, dat sedert het afschaffen
1544. van respectie dagh ende nacht waken, d'Inge-
1545. setenen malkanderen int afsterven van eenighe
1546. personen, bijeen versoecken ende noodighen, op den
1547. uijtvaert vande afgestorvene persoon tot groote

folio 62

1548. moeijelijcheijt ende belastinghe vande selver over-
1549. ledens vrienden ende erfgenamen die daer door onbe-
1550. hoorlijcken werden beswaert.

1551. No. 86

1552. *Geen uijtvaerten over afgestorvene te geven* [is 1661 te niet gedaen]

1553. Soo is bij d'Heeren Schout ende Schepenen
1554. gekeurt ende geordonneert, dat niemant oock sal
1555. vermogen eenige uijtvaart over hare
1556. dooden te geven, alles op een boete van gelijcke
1557. xx (20) gulden, ende sullen de presenten* ijder verbeuren *aanwezigen
1558. een boete van drie gulden, behoudelijck dat de
1559. bloetverwanten vande overledene ter begrafenis
1560. comende hier van exemt* werden gehouden. *uitgezonderd

1561. No. 87

1562. *Keure opt arresteren ende niet te vertw... sonder handtastingh ofte argeren op boete van
17 pont*

1563. Alsoo dagelijcks de klachten vermeerderen
1564. van dat veele soo vande inwoonderen deser steede van
1565. Schagen, als buijten incomende persoonen haer verstou-
1566. ten soo wel bij dage als bij nachte te comen stelen
1567. de vruchten vande boomen, staende in de boomgaerden
1568. ende thuijnen gelegen in de jurisdictie van Schagen
1569. voorseid, als oock mede dat selve de ackeren

folio 63

1570. berooven vande vruchten soo erwttten, boonen,
1571. wortelen ende diergelijcke beijde meer tot groote
1572. schade ende nadeel vande eijgenaren vandien, ende opdat
1573. sulckx niet meer en soude komen te geschieden, ende
1574. soo veele mogelijk is werden verhoet, soo ist dat
1575. d'Heeren Schout ende Schepenen hebben gekeurt
1576. ende geordonneert, keuren ende ordonneren mits desen,
1577. dat hem niemant meer sal hebben te verstouten
1578. omme soodanighe dieverije ende woutroverije te doen.
1579. Op een boete wije* sal werden sulckx *wie
1580. gepleegt te hebben, te verbeuren bij ijder persoon
1581. soo t'selve bij nachte is gedaen van vijftich s'heere
1582. pond, ende bij dage voor den sonnen onderganck
1583. van xxv (25) gelijcke s'heere pond, ende sullen ge-
1584. lijcke boete verbeuren die daer bij ende omtrent
1585. geweest sijn, ende noch gehouden sijn daer en boven
1586. de luijden hare schade te verbeteren, ende de
1587. ouders voor hare kinderen de boeten ende de schade
1588. moeten betalen ende gedaen sijnde bij ijmant

1589. vande aelmisse levende, sullen voor den tijt van ses
 1590. weecken geset worden te water ende te broodt, ende
 1591. voor een half jaer haer huijsinghe werden onthou-
 1592. den haer broodt dat sij weeckelijcks gewoon sijn int
 1593. raethuijs te ontfangen.
 1594. Alles onvermindert d'Heer sijn recht in cas van die-
 1595. verije te justitueren, ende sal oock geen verloop
 1596. van eenighe tijt ijmant verschoonen ofte excuseren,
 1597. ende sal een ijgelijck geloofwaardige burger de be-
 1598. keuringhe mogen doen om halve boeten.

folio 64

1599. Aldus gekeurt, gedaen, gearresteert ende gepubli-
 1600. ceert binnen Schagen den 28 Augustus 1662
 1601. ter ordonnantie bij mij secretaris was geteeckent
1602. De keure is op den 7 dage augustij 1663 bij d'heren
 1603. Schout ende Schepenen der gemelte stede geconti-
 1604. nueert, actum utsupra* ter ordonnantie bij mij Secretaris *als boven
 1605. ende was geteeckent
1606. No. 88
1607. Alhoewel bij d'heeren Schout ende Schepenen
 1608. deser stede van tijt tot tijt verscheijden keuren sijn
 1609. geleijt waerbij verboden is, dat d'ingesetene sich
 1610. niet en souden hebben te vervorderen* eenigh vuij- *ertoe komen
 1611. lens, ruijchte, as ofte ijts anders te leggen bij de
 1612. vismarckt op de steijgers bij't huijs van Maerten
 1613. Vermouts bij't Calf, als mede op het Pleijn bij de
 1614. Molenstraet over de huijsinghe van Leenhower,
 1615. op de Bierkade bij ende ter sijdes vande huijsinghe
 1616. van Cornelis Coningh inde steeg inde Molen-
 1617. straet tusschen de huijsen ofte eenighe andere
 1618. publijcqe plaetsen, ende dat diesniet jegenstaende
 1619. niet alleen op deselve ende andere plaetsen verscheij-

folio 65

1620. den soorten van vuijlens maer oock alle de
 1621. scheefden wegens het menichvuldigh vlassen in
 1622. groote abundantie* aldaer werden gebracht waer- *overvloed
 1623. door niet alleen de publijcqe straten ende wegen
 1624. werden verspart, maer oock (ter oorsaecke oock
 1625. daer omtrent asch werdt gebracht noch heet
 1626. sijnde) groot perijckel wert veroorsaeckt tot
 1627. brant gelijk albereijts daer van exempelen sijn,
 1628. Soo ist dat d'heren Schout ende Schepenen voornoemt
 1629. bij desen hebben gekeurt ende geordonneert, dat geene
 1630. ingesetenen haer selven hebben te vervorderen
 1631. eenigh vuijlens tsij as, stroo ofte andere ruijchte

1632. op de voorseijde plaetsen ofte publique straten, ofte
1633. steegen te brengen, veel min haer van hare scheefden
1634. te aldaer ontlasten, ofte oock het selve inde
1635. vaerten te werpen, maer sullen gehouden sijn
1636. hare scheefden ende andere vuijls ofte asch alle
1637. avonden op te ruijmen ende op hare erven ofte anders
1638. te bequamer plaetse te bewaren, tot de ordinaris
1639. vuijlsman sal omvaren, om d'selve weg te halen,
1640. waertoe de woensdagh ende saterdagh is geordonneert,
1641. alles op een boete van 25 stuijvers te
1642. verbeuren bij ijder die contrarie sal bevonden werden
1643. gedaen te hebben, ende die van de aelmisse leven sullen
1644. den tijt van ses weecken geene aelmisse bij haer
1645. ordinaerlijcken te halen mogen uijt het stadthuijse
1646. halen, ende sal een ijjelijck geloofwaerdigh burger
1647. de bekeurighe mogen doen, om de halve boeten.

folio 66

1648. Actum opten raethuijse deser stede den 28 augustij
1649. 1662, ten selven dage gepubliceert.

1650. Dese keuren sijn bij d'heeren Schouten ende
1651. Schepenen gekeurt ende gearresteert ende
1652. vanden stadthuijse gepubliceert den xx (20) januarij
1653. anno 1660
1654. Ter ordonnantie bij mij Secretaris

1655. D'Heeren Schout ende Schepenen binnen der
1656. stede Schagen geresumeert* hebbende de generale
1657. keuren inde voorgaende jaren geleijt, hebben alle
1658. d'selvighe geconfirmeert* ende houden d'selve voor
1659. gepubliceert, exemt de keure vande uijtvaert die
1660. vooralsnoch in advijs is gehouden. Actum den
1661. 15 Februarij anoo 1661.
1662. Ter ordonnantie bij mij Secretaris

*opnieuw vermelden

*bekrachtigd

folio 67

1663. D'Heeren Schout ende Schepenen der stede
1664. Schagen geresumeert hebbende de generale keuren
1665. inde voorgaende jaren geleijt hebben alle d'selve
1666. geconfirmeert ende houden d'selve voor gepubliceert
1667. exemt de keure vande uijtvaert die vooralsnoch gelijk
1668. als in voorgaende jaren in advijs gehouden is. Actum
1669. den 31 Julij 1662.
1670. Ter ordonnantie bij mij Secretaris

1671. D'Heeren Schout ende Schepenen der stede
1672. Schagen geresumeert hebbende de generale keuren
1673. hier vooren gestelt, hebben alle d'selve geconfirmeert
1674. ende houden d'selve voor gepubliceert, exemt de

1675. keure vande uijtvaert die alsnoch gelijk in voor-
 1676. gaende jaren in advijs gehouden is, actum den sevenden
 1677. augustij 1663.
 1678. Ter ordonnantie bij mij Secretaris
1679. D'Heeren Schout ende Schepenen der stede
 1680. Schagen geresumeert hebbende de generale

folio 68

1681. keuren hier vooren gestelt hebben alle d'selve
 1682. geconfirmeert ende houden d'selve voor gepubliceert
 1683. exemt* de keure vande uijtvaert d'welcke in voor- * behoudens
 1684. gaende jaren in advijs gehouden is. Actum desen
 1685. tweeden Maij 1664.
 1686. Ter ordonnantie bij mij Secretaris
1687. D'Heeren Schout ende Schepenen der stede
 1688. geresumeert hebbende de generale keuren hier
 1689. vooren gestelt, hebben alle d'selve geconfirmeert
 1690. ende houden d'selve voor gepubliceert. Actum desen
 1691. 19 Januarij Anno 1665.
 1692. Ter ordonnantie bij mij Secretaris
1693. D'heren Schout ende Schepenen binnen Scha-
 1694. gen geresumeert hebbende de generale keuren,

folio 69

1695. hier vooren gestelt, hebben alle d'selve gecon-
 1696. firmeert ende houden d'selve gepubliceert, actum
 1697. desen Januarij 1667.
 1698. Ter ordonnantie bij mij Secretaris
1699. D'heren Schout ende Schepenen binnen
 1700. Schagen geresumeert hebbende de generale keuren
 1701. hier vooren gestelt, hebben alle deselve geconfir-
 1702. meert ende houden d'selve gepubliceert. Actum
 1703. desen 31 Januarij 1668.
 1704. Ter ordonnantie bij mij Secretaris
1705. Anno 1669 den 4 Januarij zijn de voorgaende generale keuren geconfirmeert en voor
 gepubliceert gehouden.
1706. Anno 1770 den 20 Januarij als vooren geconfirmeert gehouden voor gepubliceert
 1707. Anno 1671 den 4 Maij als vooren
 1708. Anno 1673 den 16 Januarij als vooren
 1709. Anno 1675 den 15 Januarij als vooren
 1710. Anno 1676 den 10 februari als vooren
 1711. Anno 1677 den 8 februari als vooren

1712. Anno 1687 den 28 februari als vooren exemt de keuren van de visscherij
 1713. ende 't branden vant sagelis refereeren hun totte placaten dienaengaende bij
 1714. de Heeren Staten geëmaneert* *uitgevaardigd
 1715. Anno 1680 den 29 Janu. alle deselve geconfirmeert
 1716. Anno 1681 den 10 februari, als vooren
 1717. Anno 1683 dem 4 maert als vooren

folio 70

1718. *Van niet uijt den arrest sonder sich bekent gemaect te hebben uijt te loopen*
1719. Alsoo niet tegenstaende van tijt tot tijt laste van de gene
 1720. welcke binnen dese jurisdictie zijn gearresteert, ende sonder sich
 1721. aen te geven uijtte jurisdictie vertrecken ende op haer recht
 1722. niet en passen, verscheijden vonnissen sijn gewesen waer bij sij lieden
 1723. in een boete van 17 s'heeren ponde sijn gecondemneert*, echter *veroordeeld
 1724. bij schout ende schepenen bevonden wert dat sulcken dagelijkse
 1725. geschiet tot violeringe* vant arrest vilipendie* *schending *verachting
 1726. van de jusititie, soo ist dat sij luij daer omme willende voorsien
 1727. hebbende gekuert ende geordonneert gelijk sij doen mits desen
 1728. dat imant binnen dese jurisdictie gearresteert sijnde, niet en sal
 1729. daer uijt mogen vertrecken sonder sich te hebben aengegeven
 1730. aende schout of president schepen op de boete van 17 s'heeren pont
1731. Alsoo men dagelijckx bevint, dat in eenige tijt herwaerts de
 1732. jonge jeught en selfs jongelingen hun niet alleen op
 1733. wercke dagen maer bijzonderlijck op den dagh des heeren en
 1734. andere vier dagen en selfs onder die predicatie begeren
 1735. speelen en dobbelen, ende tot dien eijnde in grooten getale
 1736. bij een vergaderen om gelt ende gewin publijcq bij alle tot
 1737. groote aenstoot van de goede gemeente en streckende tot
 1738. bederffelijcke ende quade gewoonte ende aenleijdinge voor de
 1739. jonge jeught om daer inne bij aenwas van jaren te continu-
 1740. eeren en alsoo een verderffelijcke sake tot schade van de
 1741. ingesetenen en quade gevolgen onder de selve te planten en
 1742. doen groeijen, om welcke bij tijts te stuitten en daertegens
 1743. te voorsien, hebben schout ende schepenen deser stede ge-
 1744. kuert geordonneert en gestatueert gelijk sij doen bij desen
 1745. dat geene persoonen soo jonck als out hun sullen hebben
 1746. te vervorderen* op eenige plaetsen op den dagh des heeren *z1ch veroorloven
 1747. en andere vierdagen onder de predicatie voor en nae den
 1748. middagh eeniger handen speelen te speelen, soo met enige
 1749. dingen of instrumenten als andere oeffeningen nochte enig
 1750. geloop geraes getier off geroep aen te rechten ende op andere
 1751. dagen ende tijden niet te speelen om of met eenigh gelt
 1752. in geenerleije manieren op peene wie contrarie bevonden
 1753. wert te doen van 6 stuijvers ende verbeurte van t gelt daer [mede]

folio 71

1754. mede off om gespeelt sal werden en sullen de ouders voor hare
 1755. kinderen ende meesters voor hare jongens en knechten

1756. moeten staen.
1757. Ende d'wyl ter occasie van confluentie* vande verschreven jeught *toeloop
 1758. en andere persoon, soo oude als jonge veeltijts koekstallen
 1759. aldaer werden opgerecht ende koeck gehackt ende gesneden
 1760. met groote p(e)rickel om daerdoor iemant gequest ende vertoornt
 1761. te worden gelijk daer van droevige exempelen sijn, soo ist
 1762. dat schout ende schepenen tot voorkominge van dien hebben
 1763. gekuert ende geordonneert, gelijk sij kueren ende ordonneren
 1764. mits desen dat geen kramers oft koeckverkoopers hun
 1765. sullen vervorderen* binnen ofte buijten de huijsen off jurisdictie
 1766. een block off bij off diergelijcke voor te setten off koeck
 1767. te laten hacken of snijden gelijk niemant sal vermogen
 1768. koeck te hacken off snijden op verbeurte van dartigh stuijvers
 1769. telcken male als iemant daer over bekuert sal werden
 1770. ende sullen mede de ouders voor hare kinderen ende meesters voor
 1771. haere knechten moeten staen.
1772. Hoewel bij voorgaende keuren genoegsame orde is gestelt opt
 1773. vieren van son en andere vierdagen ten regarde van
 1774. koopen en verkoopen van alderhande waren opt tappen
 1775. drincken en gelagen te setten, soo ist dat ondervonden wert
 1776. dat soodanige ingesetenen haer niet en ontsien dies niet
 1777. tegenstaende haere veijnsters en winckels te ontsluijten
 1778. en open te setten. Om twelcke voor te komen hebben schout
 1779. ende schepenen tot ampliatio van de bovengenoemde keuren
 1780. mits desen gekeuert ende geordonneert dat geene winckeliers
 1781. neeringh doende luijden nogh herbergiers, kramers noch tappers
 1782. hun veijnsters noch winckels sullen den geheelen dagh te
 1783. mogen ontsluijten op een boete van dartigh stuijvers telcken-
 1784. male als sij luijden daer over bekeurt sullen werden.
 1785. Bij ampliatio verklaert de 9 oktober 1697 dat hieronder begrepen worden alle burgers
 die eenige bieren dranck ofte eenige gelagen setten, soo dese keuren eenige dag ofte zeggan (?)
 was
 kl... off andere re... off persoonen dranck offlagen setten.
1786. Item Anno 1696 is gekuert geene burgers eenige veijnsters aen straet op den sondag te
 ontsluijten, op de boete van 30 stuijvers
 Bij ampliatio den 4 februarij 1697 dese keure geroijeert van de ontsluijtinge van de burgers.

folio 72

1787. Also niet tegenstaende den placcate van de heeren staten vande
 1788. landen jegens de bedelarije geëmaneert* bevonden wert dat veele *uitgevaardigd
 1789. bedelaers ende lantloopers sich vervorde[re]n aende goede luijden
 1790. huijsen niet alleen te gaen bedelen maer dickwils de luijden
 1791. om aelmisse impertuneeren* d'selve af te dwingen met veele *onbeschoft gedragen
 1792. dreijgementen ende scheltworden d'selve bejegenende tot grote
 1793. incommediteijt* van de ingesetenen, om welcke voortekomen *ongerief
 1794. soo hebben schout ende schepenen gekeurt ende gestatueert
 1795. gelijk sij doen mits desen dat gene bedelaers noch lantloopers
 1796. hem sullen vervorderen binnen dese jurisdictie aen de huijsen
 1797. te gaen bedelen ofte de luijden aelmoesen afvorderen op pene
 1798. wie daer op bevonden wert sal werden voor den tijt van ses

1799. weecken geset werden te water ende broot ende werden
1800. mede wel expresselijck d'ingesetenen verboden dat sijlieden
1801. aen soodanighe luijden geen aelmoesen sullen hebben te geven
1802. noch d'selve te hujsvesten op een boete van 3 gulden telcken-
1803. male als daer over imant bekeurt sal werden ende sal
1804. den officier ofte bode die de bekeuringe doet geloof meriteren* *verdienen

1805. Schout ende schepenen binnen Schagen hebben tot voort-
1806. settinge en vermeerderinge van den geotroijeerde paerde-
1807. marckt gekeurt ende geordonneert, keuren ende ordonneeren
1808. mits desen dat ider van hun burgers ende ingesetenen paerd
1809. ofte paerden houdende, sullen haer paert ofte paerden op de
1810. volgende marcktdagen van smorgens ten thien uren
1811. tot namiddaghs ten een uren op de marckt brengen ende
1812. houden op de boete van drie gulden van ider paert.

folio 73

1813. Ende considereende* dat door 't koeck hacken ende snijden veele *overwegende
1814. ongelucken komen voor te vallen, hebben mede gekeurt ende
1815. gestatueert dat geene kramers, kraemsters ofte die koeck
1816. stallen houden, block ofte bijl sullen mogen voorsetten en koeck
1817. laten hacken ofte snijden op de verbeurte van drie gulden
1818. mitsgaders block ende bijl, dat oock niemant sal vermogen
1819. op sondagh des morgens van half negen uren tot elff uren
1820. ende des naemiddaghs van een uren tot drie uren toe, immers
1821. so lange de predicatien voor ende namiddagh duren, eenighe koeck
1822. te verkoopen maer sullen in die tijt haer kramen moeten
1823. toesluijten ende geen koeck sullen mogen voorsetten op de
1824. boeten die bevonden wert binnen de voorzegde tijt haer cramen
1825. op te setten ofte laten openen staen koeck voorsetten om te
1826. verkoopen ofte verkopen verbueren den boete van drie gulden
1827. ende drie stuijvers ten profftijte van den officier

1828. Schout ende schepenen ondervinden dat niet jegenstaende
1829. voorgaende keuren op de marcktdagen onder schijn van
1830. vrijheijt neffens eerlijcke burgers ende koopluijden mede
1831. veel bedelaers lantloopers en vagebonden binnen dese stede
1832. inkomen om goede luijden aelmoese af te bedelen streckende
1833. tot groote inco(mmo)diteijt* en vexatie* vande goede ingesetenen *ongerief *overlast
1834. ende andere incomende eerlijcke luijden ende coop-
1835. luijden hebben der halven in haere hier voorgaende keure
1836. gekeurt ende geordonneert dat soodanige slagh van volck
1837. niet en sullen mogen binnen dese jurisdictie comen op pene
1838. daer bij gestelt en dat gene ingesetenen of imant anders
1839. die soodanige sal vermogen eenige almoese te geven op den
1840. boete van drie gulden.

folio 74

1841. Alsoo eenige tijt herwaerts bij experentie* bevonden is dat de *ondervinding
1842. ingesetenen een gewoonte maken van de afgestorvene in

1843. plaetse van op den kerckhove om de kerck te dragen waerinne
 1844. bij voorgaende kuere is voorsien, geheel om de verbeurte* van *hier: buurt, straat
 1845. trintgarst gaende en rontom de kerck te dragen en dat
 1846. sulcx hoe langer hoe meer inkruijpt sodanige dat veele tselve
 1847. niet durft nae naelaten twelck strookende* is tot groote *leiden tot
 1848. belastinge van de goede ingesetene, soo ist dat schout
 1849. ende schepenen daer inne willende voorsien gekeurt ende
 1850. gestatueert hebben, gelijk sij doen mits desen, dat niemant
 1851. van hare ingesetene int bestellen van hare afgestorvene
 1852. ter aerde, hun sullen hebben te vervorderen*, d'selve te laten *zich veroorloven
 1853. dragen om de voorzeide beurte* van trintgarst om de kerck op *buurt, straat
 1854. een boete van drie gulden te verbeuren bij d'erffgenaemen ende
 1855. dewijl de ordre daer van mede brenght dat de luijden behoorlijk
 1856. werden gerangeert*, werden die gene welcke hare wooninge *'geordend'
 1857. hebben daer afgestorvene uijtgedragen werden, staen binnen
 1858. de valbrughe op het noort, binnen den ingangh vant clooster
 1859. op de hooghsijt ende binnen de huijsinge van sijn Hoog Eedele
 1860. bewoont werden bij Dirck Gertsen Maij daervan sullen
 1861. geëximeert* sijn. *uitgezonderd
1862. Hoewel de voorgaende keure is voorsien jegens d'ongeregeltheit
 1863. omtrent het ongenoot ter begravenisse te gaen bijzonder-
 1864. lijk van de jeught, soo ist echter dat t'selve van tijt tot
 1865. tijt wederom hoe langhs soo meer begint in te kruijpen
 1866. en gepractiseert te worden, soo ist dat schout ende schepenen
 1867. willende voorsien infererende* haer voorgaende keuren, hebben mits *besluitende
 1868. desen gekeurt ende geordonneert dat niemant 't sij out ofte
 1869. jongh ongenoot ter begraffenisse sal hebben te gaen, ende
 1870. bijzonderlijk de jongens op een boete van drie gulden en
 1871. sullen de ouders voor hare kinderen staen de armen gesuspendeert* *geschorst
 1872. werden den tijt van 6 weecken van haer ordinare gifte.

folio 75

1873. Schout ende schepenen der stede Schagen voorgekomen sijnde
 1874. de meenichvuldighe klachten vant groot perijckel welck wert
 1875. gestaen door branden vant houtsagelis en stroo bij backers
 1876. hebben om soo veel doenlijk is te eviteren* d'ongelucken die daer *vermijden
 1877. door moghten ontstaen, gekuert ende geordonneert dat
 1878. (e)gene backers binnen de jurisdictie van Schagen eenigh
 1879. houtsagelis, koolstroo boonstroo of eenigh ander stroo sullen
 1880. mogen branden ofte opslaen in hare huijsen ofte schuer op
 1881. een boete van seventhien gulden te verbueren bij de-
 1882. gene die bevonden wert t'selve te branden of op te slaen
 1883. ten ware dat diegeene die houtsagelis soude willen
 1884. branden, eerst ende voort branden van t'selve door de
 1885. statstimmerman ende metselaer tot haere costen al het
 1886. hout, ende de gaten die in de schoorsteen mochten sijn daer
 1887. uijt en dicht lieten maken, soodanigh dat hetselve buijten
 1888. perijckel volgens het oordeel van de timmerman ende metse-
 1889. laer is, ende goede sorgh dragen dat hare schoorstenen alle
 1890. saterdagen voor de namiddagh ten vier uur precijs door

1891. den schoorsteenveger daertoe gestelt wel schoon te
 1892. laten veegen ende t'loon daer toe gestelt aen de selve veger
 1893. te betalen, op pene wie in eenigh vant selve in gebreke
 1894. blijft verbeuren sal 5 gulden ten proffijte van den officier; Actum
 1895. in Schagen gepubliceert den 6 maert 1684 ter ordonnantie van
 1896. schout ende schepenen voornoemt bij mij secretaris
 1897. J de Mijst
 1898. 1684
 1899. Den 21 Januarij 1688 bij ampliatio verstaen dat timmerman ende metselaer alle jaren met
 het begin vant jaere de backers schoorstenen tot hare kosten sullen visiteren en daer van terstont
 aen de gerechte kennisse te doen elcken visitatie.
1900. Noch gekeurt ende geordonneert dat niemant eenigh mis sal
 1901. mogen voeren buijten de jurisdictie van Schagen afte doen voeren
 1902. anders de mis bij iemant selve gemaect sullen sij vermogen'
 1903. buijten te brenghen, op haer eijgen lant, maer niet op andere
 1904. luijden landen, maer die mis die koopt binnen de jurisdictie van
 1905. Schagen, sal hij niet vermogen uijten jurisdictie te brengen
 1906. alwaert op sijn eijgen lant sonder voorgaende consent van schout
 1907. en schepenen op een boete van 17 pont. Actum 6 maert 1684.
 1908. Den 6 augustus 1685 verstaen dat de eijgenaers en huerluijden
 1909. lant buijten de jurisdictie hebbende niet alleen haer eijgen mis daer
 1910. op sullen mogen brengen maer oock mis daerop sullen mogen
 1911. koopen.
 1912. Den 14 Januarij 1688 is verstaen bij schout ende schepenen dat een ider-
 1913. een de mis sal mogen verkocht werden, mits dat de verkoopers van
 1914. de mis binnen de jurisdictie van Schagen die buijten de jurisdictie
 1915. gevoert wert, sullen gehouden sijn van ider koe mis ten behoeve van
 1916. de kerck aen kerckm^m: te betalen ses stuijvers op de boete wie contrarije
 1917. bevonden wert t'selve voort uijt voeren te betalen van ider koe mis
 1918. 30 stuijvers ten proffijte van den officier

folio 76

1919. Noch gekeurt ende geordonneert dat de sequesters* ofte die gene *beheerders
 1920. die eenige maniantie* van desolate* boedels binnen dese jurisdictie *beheer *failliet
 1921. hebben gehouden sullen sijn de selve te redden en vande penninge
 1922. daarvan geprocedeert* omschrijvinge van preverentie* en concurrentie *voorkeur
 * mededinging
1923. te versoecken, soo allen roerende goederen sijn binnen s'jaer nae-
 1924. dat de selve boedel vervallen sijn, en indient onroerende goederen
 1925. sijn binnen ses weecken nae de verschenen dagh van de laetste
 1926. termijn vande vercoopinge van de vaste goederen, op te boete van 25 pond.
1927. Ten selven dage is mede gekeurt dat blijvende het placcaet op de
 1928. visscherije geëmaneert* in crachte niemant sal vermogen *uitgevaardigd
 1929. te visschen met een werp net binnen dese jurisdictie op de boete
 1930. van 17 pond mitsgaders verbeurte van schuijt en want.
 1931. Actum en gepubliceert den 6 maert 1684.
 1932. Dese keure nihil ende wert gereserveert tot den
 1933. placcaete van den jare 1677.

1934. Den 11 Janaurij 1688 is bij nader interpitatie verboden de suiijl* kuijl* plomp werpnet en strijck elger mitsgaders het schrobnet* ten ware daermede uijt het schuijtje werde gevist. Alles op een boete als in de nevenstaende keure. * *soort sleepnet* * *soort visnet* * *zakvormig visnet*
1935. Den 9 maert 1688 is daer bij om de groote ononrdelijckheijt in het visschen gepleeght oock verboden de segen* mitsgaders alle het gaende want op gelijcke boete. *

folio 77

1936. Alsoo dagelijckx menigvuldige klachten werden gedaen
1937. dat of wel schoon* voor desen meermael tot bevejlinge *ofschoon, hoewel
1938. vande straten en s'heeren wegen diversche keuren sijn ge-
1939. publiceert tegens de jonge jeught en selfs jongelingen
1940. over het kolven kloot schieten sneeballen werpen
1941. speelen en dobbelen vloecken en sweeren bespotten
1942. beschimpen naeroepen vande passeerende luijden, soo
1943. burgers als buijten poorters, groote vergaderinge welck
1944. dienende soo hier en daer bij de wegen wierden gemaect
1945. en dat wel specialijck des sondaeghs tot ontheijlinge
1946. van den dagh des heeren soo wel onder de predicatie
1947. als tusschen allen omme de wegen te bevejlingen, de groote
1948. aenstoot en ergernisse die de goede gemeenten daer door
1949. komen te lijden, te weten de quade gewoonten en scha-
1950. delijck gevolgen van dien te stuijten en voor te komen, echter
1951. evenwel tselve soodanig de overhant komt te nemen en
1952. dat selfs daer door diverse ongelucken komen te geschieden,
1953. omme t'selve met meerder ernst als tot noch toe te stuijten
1954. en daer tegens te voorsien hebben schout ende schepenen
1955. deser stede gekeurt ende geordonneert en gestatueert
1956. gelijk sij doen bij desen dat egene* personen het sijn jonck *geen
1957. of out tot genen tijden noch plaets sullen mogen dobbelen
1958. nochte speelen met ofte om eenigh gelt vloecken noch
1959. sweeren imant bespotten ofte naeroepen, oock niet
1960. langhs heeren wegen en straten te colven cloot schieten
1961. met sneeballen, steenen, aerden ofte waermede
1962. t'selve soude kunnen geschieden, te werpen ofte goijen ende
1963. wel specialijck op de sondagh ofte andere vierdagen
1964. binnen een uur voor ende nae de predicatie eenige speelen
1965. aenrechten hoe die genaemt soude werden, ofte
1966. vergaderinge te maken bij ofte langhs de wegen ofte straten
1967. op peene soo ijemant sich in eenich van dien comt te
1968. vergrijpen en daer inne bevonden wert te verbeuren
1969. vijftien stuijvers, edoch soo daer door iemant geraeckt ofte

folio 78

1970. gequest wierde, sal daer en boven noch verbeuren twee
1971. gulden thien stuijvers, sulckx oock tot genen geoorlooft de tijden
1972. vermogen met eenige lodders booten ofte wat het soude mogen
1973. sijn speelen, mogen werpen tegens kerck het raethuijs
1974. kerckmuur, iemants particulere huijsen hecken ofte poorten
1975. mede op de verbeurte van thien stuijvers, soo eijmant daerin
1976. bevonden wert, sullen de ouders voor hare kinderen M^r voor

1977. hare knechten responderen en betalen ende de burgers geauto-
 1978. riseert sijn de bekeuringe selfs te mogen doen ende daerinne
 1979. geloofwaardige geloof meriteren, mits genietende
 1980. de halve boeten, alles behoudens de heer zijn recht ende
 1981. die van den aelmoesse leven ses weecken te werden gesuspendeert* *geschorst
 1982. van deselve aelmissen; Actum en gepubliceert den 9 november
 1983. 1683.
1984. De heeren Schout ende Schepenenbinnen Schagen geresu-
 1985. meert hebbende de generale keuren hier vooren gestelt
 1986. hebben alle de selve geconfirmeert ende gestadet* en houden *vastgesteld
 1987. alle de selve voor soo veele de oude voorgaende keuren voor
 1988. gepubliceert; Actum den 6 maert 1684
 1989. Tot ordonnantie bij mij secretaris
 1990. Jan de Mist
 1991. 1684

folio 79

1992. *Geen preverentie* verpondingh* *gerechtelijke behandeling
 1993. *schotgaerder leverantsien** *leveringen
1994. Op heden den 6 Augusti 1685 is bij schout ende schepenen
 1995. gekuert ende geordonneert dat niemant tsij verpondingh-
 1996. gaerder, schotgaerder leverantsier van hout isere ofte
 1997. wat het soude mogen wesen welcke hij soude mogen wesen
 1998. daerop geleverd te hebben aen eenich huijs bij executie
 1999. verkocht voor reparatie geleverd te hebben op de preve-
 2000. rentie welcke van de landen ofte huijsen gehouden wert
 2001. geen verder recht van preverentie sullen hebben
 2002. als binnen drie jaren en langer wachtende sullen komen
 2003. in concurentie met t'gunt ouder mochte sijn; Actum en
 2004. gepubliceert den veertiende Augusti 1685.
2005. *Van verkochte onroerende goederen te betalen*
 2006. *twee penningen voor de kercke*
2007. Noch gekuert ende geordonneert dat van alle coopmanschappen
 2008. van huijsen ofte landen gelegen binnen de jurisdictie van Schagen
 2009. waarvan men betaelt de xl^e (40^e) penning ende heere gelt bij
 2010. de cooper ende verkooper van gelijcken sal moeten werden
 2011. betaelt van ider gulden twee penningen ten behoeve van den
 2012. kercke op de boete als bijde xl^e (40^e) penning is gestatueert
 2013. Actum den 14 Augusti anno 1685 en ten sekeren dage
 2014. gepubliceert.
- folio 80
2015. *Niet op de veijlinge te mogen komen tensij*
 2016. *eerst te betalen aen de waert vier stuijvers*
 2017. *voor vier* ende kercke alhier.* *vuur (warmte)
2018. Schout ende Scheepenen dieverse klachten voorgekomen sijnde

2019. wegens de onordentelijckheden die alhier op publijcke
 2020. veijlingen van huijsen ende landen in swangh gaen door
 2021. jongens en dieverse andere welcke op deselve veijlinge
 2022. comen en de coopers ende andere goede luijden verhinderen
 2023. ende als inden weg looppen, hebben om t'selve soo veel
 2024. doenlijck is voor te komen gekeuert ende geordonneert
 2025. dat ider persoon, 't sij oude of jonge alvoorens op de
 2026. kamer of binnen de veijlplaetse te komen sal moeten
 2027. betalen in handen van den waert ofte waerdinne
 2028. voort vier twee stuijvers en ten behoeve van de kercke
 2029. twee stuijvers en wie buijten vermoeden t'selve aende
 2030. waert ofte waerdinnen weijgert ende evenwel binnen
 2031. gaet sal verbeuren een gulden en thien stuijvers
 2032. ten proffijte van den officier; Actum ende gepubliceert
 2033. den 14 Augusti 1685
 2034. bij ampliatio verklaert 2 stuijvers voor de waert 2 stuijvers voor de armen
2035. De heren schout ende schepenen binnen Schagen geresumeert
 2036. hebbende de generale keuren hebben alle de selve
 2037. geconfirmeert ende gestadet en houden de selve alle
 2038. voor gepubliceert; Actum den 14 Augusti 1685.
 2039. In kennisse van mij secretaris
 2040. Jan de Mist
 2041. 1685

folio 81 leeg

folio 82

2042. *Van de jaerlijckse koemarckt* (keure geseijt 1688)
2043. Schout ende Schepenen der stede Schagen aen-
 2044. merkende dat hare jaerlijckse koemarckt van tijt
 2045. tot tijt komt aftenemen en wel specialijck op de
 2046. eerste ende laeste marcktdagen, hebben gekeurt ende
 2047. geordonneert dat de burgers ende alle inwoonders binnen
 2048. Schagen ende de jurisdictie van dien gehouden sullen
 2049. sijn hare vette koeijen die niet verkocht sijn op alle
 2050. de drie marcktdagen op de marckt sullen hebben te
 2051. brengen ende houden van smorgens ten thien uren tot
 2052. naedemiddagh tot twee uren op peene van een gulden
 2053. en thien stuijvers te verbeuren van ider koe die telcken
 2054. niet op de gesette tijt op de marckt wert gebracht ende gehouden
2055. *Vant afbrecken der huijsen* (geseijt 1688)
2056. Schout ende Schepenen in ervaringe gekomen sijnde dat
 2057. dieverse persoonen van tijt tot tijt hare huijsen komen af
 2058. te breecken ende daer door niet alleen 't dorp ende gehucht
 2059. comen te vervallen maer dat daer door de verpondinghe ende
 2060. gemeene lants onkoste daer op staende als sijnde haer

2061. legael* hypotheecq met eenen verlooren wert tot *wettelijk
 2062. groote interesse ende schade (er staat *schage*) van de gemeente, hebben
 2063. omme daer inne soo veel doenlijck te voorsien gekeurt
 2064. ende geordonneert dat niemant wie hij sij eenigh huijs of
 2065. huijsen sal mogen afbreecken ten sij hij altoorens aen

folio 83

2066. burgemeesteren hebben gegeven volkomen satsisfactie* *genoegdoening
 2067. tot verseeckeringe vande verpondinge ende andere gemeene
 2068. oncosten daer op staende, ende t'selve bekomen hebben
 2069. alsdan te versoecken 't consent van de gerechte op pene
 2070. van thien gulden te verbeuren bij die gene wie in eenig
 2071. van t'selve contrarie desen bevonden wert gedaen te hebben.
2072. *Vrije smaek der burgers in coopmanschap* (geseijt 1688)
2073. Schout ende Schepenen aenmerckende dat ofwel van
 2074. alle oude tijden aff de burgers op de marcktdagen alhier
 2075. van alle coopmanschappen alhier opde marckten publijcq
 2076. werden gedaen, altoos hebben gehadt een smack* tegens *'een broertje dood', 'oogje op'
 2077. een buijten poorter sonder dat de buijten poorter t'selve
 2078. tegen een burger heeft, haer burgers t'selve soo nu soo
 2079. dan wert bedisputeert*, hebben om t'selve voor te *betwist
 2080. komen, gekeurt ende geordonneert, dattet selve alhier
 2081. soodanigh sal sijn ende blijven geobserveert* ende de *in acht genomen
 2082. burgers t'selve recht sullen hebben ende blijven behouden.

folio 84

2083. *'t Maecken van nieuwe vierplaetsen* (keure geseijt A^o 1688)
2084. Schout ende Schepenen blijvende de oude keuren van
 2085. de vierplaetsen in soo verre die desen niet contrarieert
 2086. in crachte, hebben gekeurt ende geordonneert dat niemant
 2087. sal vermogen buijten de vierplaetsen die den verleden jare
 2088. bij den gerechte sijn toegestaen te mogen vieren, oock
 2089. eenige andere vierplaetsen te mogen maken, tensij hij
 2090. daer op eerst en altooren heeft versocht ende bekomen
 2091. consent van de gerechte, ende haer Edele (?), ordonantie, waer
 2092. ende hoe te maken op pene wie desen contrarie doet off
 2093. contrarie haer Edele ord^r maeckt sal verbeuren thien
 2094. gulden ende 't gemaecte wederom moeten afbreecken
 2095. ofte bij den Edele Gerechte tot haren costen sal worden afge-
 2096. broocken.
2097. *De valbruge op de bierkaij in de schootel* te doen* (geseijt 1688) *grendel
2098. Noch gekeurt ende geordonneert dat niemant wie hij
 2099. sij de valbrugge op de bierkade sal mogen ophalen
 2100. omme daer door te varen ofte andersins ofte sal
 2101. gehouden sijn, die terstont wederom toe te doen ende de

2102. schootels daer voor te doen, op een boete van 12 gulden
 2103. de eene helft ten proffijte van de officier ende de
 2104. wederhelft ten proffijte van de bekeurder ende
 2105. sal elck burger geloofwaardigh de bekeuringe mogen doen

folio 85

2106. Schout ende Schepenen bevindende dat dickwils hare
 2107. respective ordonnantien en dispositien soo
 2108. over 't houden van de termijnen als over interlocute* * uitgevaardigd
 2109. ende diffinitijve sententien*, door protesten, nemen van tijt *definitieve vonnissen
 2110. en diergelijcke uijtvluchten appellantien* tot vilipendis* ende * appels *verachting
 2111. bespottinge van de gerechte, hebben tot voorkominge van
 2112. dien gekeurt ende geordonneert soo haer Eedele doen bij desen
 2113. dat niemant hem sal hebben te vervorderen* in eenige *zich veroorloven
 2114. deelen van de processe soo op dispositien* opt houden vande *beschikkingen
 2115. termijnen ofte andere interlocutoire ofte diffinitive
 2116. sententien te protesteren appelleeren ofte bij andere
 2117. practijcquen de selve illusoir* te maken ten ware hij de selve *denkbeeldig, niets waard
 2118. quame te provoceren* ende vervolgen voor den Hoove van Holland *in hoger beroep
 2119. ofte andere hooger reger (regres?)* op de boete van 6 gulden ende soo het * beroep
 2120. bij een procureur geschiet d'selve boete ilico* sal hebben *ommiddellijk
 2121. te consingneeren* in handen van den gerechte, al vooren hij *in bewaring geven
 2122. geadmitteert* sal werden in die ofte andere saken te mogen *toegestaan
 2123. dienen ten proffijte van den officier.
2124. *Van 't vlas te wateren* (Anno 1688, in Julij)
2125. Schout en Schepenen in ervaringe gekomen sijn hoe
 2126. dat veele woonende buijten de jurisdictie van Schagen
 2127. haer vervorderen* in desen tijt des jaers haer vlas te * zich veroorloven
 2128. wateren binnen dese jurisdictie van Schagen en dat
 2129. tot groot bederff van onse wateren, hebben gekeurt
 2130. ende geordonneert in gevolge van dien, dat niemant
 2131. buijten woonende eenig vlas hier binnen sal mogen
 2132. wateren op de boete ende verbeurte soo contrarie
 2133. wert bevonden van het vlas ten behoeve van den officier.